

Naročnina

dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din

za inozemstvo
mesečno 35 Din
dnevna izdaja
celotno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov

1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din

Priloge
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Vse kopije se ne uračajo, ne frankirane
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravitelstva šte. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 19.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pred otvoritvijo.

Danes se zbero v Ljubljani in Mariboru od slovenskega naroda izvoljeni zastopniki, da otvorijo oblastni skupščini, ki jima je vidovdanska ustava naložila skromen delokrog samoupravnih poslov v Sloveniji.

SLS je v principu proti tem samoupravam, ker slone na centralističnem državnem osnovnem zakonu, ki ga kot obstoječ zakon priznavamo, smo pa po svojem programu proti njegovim temeljem. Ta zakon je zamislil oblastne samouprave kot izvršilno orodje centralistične državne uprave in jim zato priznal samo naredbodavno oblast namesto zakonodajne. Narode in dežele je raztrgal, da v smislu centralizma vse poenoti in uniči vse narodne in zgodovinske tradicije. Samouprave same pa je popolnoma podredil finančnemu ministru, brez katerega se bodo komaj moge ganiti. To se v načelu protivi duhu in smeri nacim SLS, njenim narodnim in kulturnim pogledom in njenemu demokratsko-avtonomističnemu pojmovanju države. To principi-jelno stališče SLS je neizpremenljivo, naj bo stranka v opoziciji ali v vladi. S tega stališča gledamo tudi na samouprave, ki jih je uzakonila z vidovdansko ustavo radikalno-demokratska, oziroma samostojnodemokratska vlada, ki je izdala o njih poseben zakon, dočim jih je oživila vlada radikalov in radičevcev. Je torej tuj in neboljšen otrok, iz neslovenskega duha rojena pokveka, ki jo mora zdaj večina SLS vzeti v roje in dostojno oskrbovati.

Ker je po starem pregovoru nekaj še vedno boljše kot nič, moramo tudi te samouprave, ki jih zaenkrat ne moremo izpremeniti, sprejeti takšne, kakršne pač so po glavni zaslugi Pribečevića in Zerjave. Slovensko ljudstvo je dobro čutilo, koliko je odvisno od tega, ali bo vodstvo teh samouprav v mejah centralističnega zakona v rokah SLS ali pa v rokah njenih nasprotnikov. Ako bi bili do oblasti nad samoupravami slovenski poma-gači centralizma, bi jih bili še bolj izkvarili in se tiste rahle sledi samopravnosti, ki jih imajo, iz njih izbrisali, dočim bodo samouprave pod vodstvom SLS po vztrajnem delu po-časni lahko pripravile pot k popolni zakonodajni avtonomiji, tako da se bo iz dveh oblastnih skupščin polagoma moglo razviti eno po-litično, kulturno in gospodarsko zastopstvo združenega slovenskega naroda. Pa tudi s sta-lišča praktičnih gospodarskih nalog, ki jih imajo samouprave pod nadzorstvom centra-lizma v skromnem obsegu vršiti, je velikega pomena, da so v rokah stranke, ki ji je po-štenost vodilo vsega javnega delovanja. Slo-venija bo vsaj toliko srečna, da njena samo-uprava pod večino SLS ne bo nikoli postala kotišče kakšne korupcije in da bo vsaj v ozk h mejah, v katerih se sme gibati, delala v sploš-ni javni blagor.

SLS prinaša v oblastni skupščini svoje bogate izkušnje iz preteklosti. Dasi so bili deželni zbori v bivši monarhiji prava zakonodajna politična telesa, ki jim je do federativnega značaja manjkalo samo en korak, je bilo od večine veliko odvisno, kako so se v tem pogledu izdejstvovala. Če se oziramo na to, moremo s ponosom reči, da je SLS tudi v mo-narhiji pod idejnimi vodstvom dr. Kreka pred-najčila vsem drugim v svoji vztrajni borbi za uresničenje čimvečje narodne avtonomije. Kranjski deželni zbor je šele pod večino SLS postal to, kar je neposredno pred vojno bil: vsega uvaževanja vredna reprezentanca Slo-vencev, ki je imela velik političen pomen, do-čim je pod liberalci bil samo igrača v rokah nemškega barona Heina. Tudi v oblastni skupščini v novi državi bo SLS prinesla tega duha, ki stremi po čimvečji politični in go-spodarski samostojnosti, kakor pripada de-mokratsko vzgojenemu narodu, ki hoče dr-žavi svobodno služiti.

Poslanci SLS, ki jih je slovensko ljudstvo po ogromni večini v oblastni skupščini izvo-lilo, so tudi po svojih osebnostih trden porok, da bo samouprava v slovenskih oblasteh v tesnih mejah oklepajočega jo zakona storila vse, kar je mogoče, tako za gospodarsko sa-nacijo Slovenije, za postopni smotreni dvig njenih produktivnih sil, za izboljšanje in izpo-polnitev uprave, kakor tudi v principijlnem pogledu: da se uresniči najvišji politični id-al slovenskega naroda. Med našimi poslanci v oblastnih skupščinah so sami praktični ljudski delavci in borci, kakršne vzgaja samo poli-tična šola SLS. V težavnih razmerah, prisi-ljeni delati po zakonih, ki jih je sklenila na-šim zahtevam in težnjam nasprotna večina, gredo vseeno veselo na delo s trdno odločno

Pred odločitvijo o Boži Maksimoviču.

POLITIČNO ŽIVLJENJE SE KONCENTRIRA ZDAJ V OBLASTEH. — V ČETRTEK SE ZBERO VSI POSLANCI ZOPET V BELGRADU. — RADIKALI MAKSIMOVIČA NE BODO PUSTILI PASTI.

Belgrad, 22. febr. (Izv.) Na današnji svoji seji je vlada razpravljala o ureditvi poslednjih vprašanj ki se tičejo oblastnih skupščin in njihovega poslovanja. Za delovanje oblastnih skupščin se povsod kaže veliko zanimanje. Vsi poslanci in večina voditeljev, ki niso ne-obhodno potrebni v Belgradu, so odpotovali v svoje kraje, da bi z raznimi nasveti in s svojo prisotnostjo takoj v začetku delovanja oblast-nih skupščin podpirali na način, ki odgovarja interesom doličnih pokrajin.

Pogajanja s posameznimi strankami so se končala in so se napravili kompromisi za skupno delovanje. V Bosni gredo muslimani z radičevci, tako da imajo večino v oblastnih skupščinah. Na Hrvaškem so poskušali ra-dičevci v tisti h oblasteh, kjer nimajo večine, priti v stik s samostojnimi demokrati in do-sesti sodelovanje. V tem oziru so danes dali obširno izjavo. Samostojni demokrati te Ra-dičeve ponudbe odbijajo. Smatrajo jih samo kot priznanje njegove slabosti.

Z ozirom na odsotnost večine politikov ni bilo v Belgradu opaziti posebnega življenja. Kolikor so poslanci v Belgradu, se bavijo z vprašanjem obtožbe proti notranjemu mini-stru Maksimoviču. Večina poslancev prizna-va, da so obtožbe proti Maksimoviču, v kolik-oro se tičejo principielnega stališča o nasilju, upravičene. Posebno pa se misli, da je bil režim za časa volitev PP, v katerem je sedel

Boža Maksimovič, takšne narave, da bi za ta nasilja Boža Maksimovič moral na vsak na-čin odgovarjati. Ker pa ni za te slučaje kon-kretno obtožen, zato se o njih v narodni skup-ščini stvarno ne bo razpravljalo, marveč samo o obtožbi, ki so jo vložili radičevci.

Radikali poskušajo te obtožbe označiti kot protidržavne češ, da gre za preganjanje Ma-zarov. Radikali poskušajo s tem delati raz-peloženje, da bi bil Boža Maksimovič v narod-ni skupščini tem lažje spoznan za nedolžnega. Kar se tiče samega radikalnega kluba, zatrju-jejo vsi merodajni krogi, da je povsem enoten glede te obtožbe in da bodo vsi poslanci gla-sovali proti obtožbi radičevcev. V slučaju namreč, če bi narodna skupščina izročila Bo-žo Maksimoviča sodišču na temelju Radičeve obtožbe, bi bil to velik politični uspeh Stjepa-na Radiča, katerega mu niti radikali niti de-mokrati ne privoščejo.

Demokrati sami izjavljajo, da so precej do-steresirani na tej obtožbi. Svoje pomir-ljivo stališče skušajo opravičevati s tem, češ, da bodo pozneje vložili obtožbo proti Boži Maksimoviču radi večjih nasilij in večjih kr-šitev zakona, kakor so kršitve, ki jih navaajo radičevci.

Vsi klubi pa so pozvali vse svoje poslan-ce, da se brezpogojno udeležijo seje v četrtek, na kateri se bo odločilo o usodi notranjega ministra.

Belgrad, 22. febr. (Izv.) Novi francoski poslanik g. Dare je bil danes sprejet v sve-čani avdienci pri kralju. Pri tej priliki je iz-ročil svoja poverljiva pisma. Novi francoski poslanik je bil dosedaj poslanik v Sofiji. Nje-govemu imenovanju se pripisuje velika poli-tična vloga. Misli se, da gre francoska poli-tika, kar se tiče Balkana, za tem, da bi se med Jugoslavijo in Belgarijo našel modus vi-veni, če že ne bi prišlo do popolnega zbli-žanja med obema državama. Zato se v tem oziru pripisuje prav posebna važnost imeno-vanju g. Darea.

ZAGREBSKA OBLASTNA SKUPŠČINA.

V Zagreb, 22. febr. (Izv.) Jutri se bo vršila prva seja oblastne skupščine. Radičevci so sklenili, da se prične seja s slovesno sv. mašo v cerkvi sv. Marka, kakor je bil to običaj za časa zborovanj hrvaškega sabora. Podpred-sednik skupščine bo kmet in tudi vsi trije taj-niki bodo kmetje. Skupščinski predsednik bo dr. Maček. Najstarejši poslanec, ki bo otvoril skupščino, g. Dumbovič, je star 73 let.

UZUNOVIČ V AVDIENCI.

Belgrad, 22. febr. (Izv.) Predsednik vlade Nikola Uzunović je bil danes popoldne od 5 do 7 v avdienci na dvoru. Pri tej priliki je kralja obvesil o raznih aktualnih vprašanjih.

Krvavi režim v Šangaju.

Sangaj, 22. febr. Policijski guverner ge-neral Li-Pao-Cang je na krvav način v kali udušil nemire. Dal je obglaviti nad sto oseb in obesiti glave na brzojavne drogeve. Po me-stu je zavladala groza. Ogorčenje proti severni vladi tli na tiho tem huje.

Štrajk je narastel; štrajka 120.000 delav-cev, to je šestina celokupnega delavstva. Go-spodarsko življenje je domalega ustavljeno. Samo pomorski promet se razvija dalje.

Hongkong, 22. febr. Štrajkovno gibanje se širi. Generalni guverner je odredil vse po-trebno za varnost javnega reda.

V Šangaj, 22. febr. (Izv.) Armada povelj-nika mesta Šangaja izpraznjuje provinco Ce-kiang. 12.500 delavcev v predilnicah je zopet odšlo na delo. Listi pa še vedno ne izhajajo. Pošte so zaprte. Promet pri inozemskih pro-metnih družbah je zopet vpostavljen.

V London, 22. febr. (Izv.) V Šangaju se je uprla posadka na neki kitajski vojni ladji

voljo boriti se dalje, zdaj na samoupravnih tleh kot večina, za popolno avtonomijo Slo-venije. Od te poti Slovenske ljudske stranke ne odvrne nobena sila na svetu. Moči za to pravično borbo prosijo danes naši poslanci Vsevišnjega, preden začnejo zakonito delo.

ljena iz Kitajcev in Angležev. Uprava v Ki-kiangu bo imela podoben značaj. Angleške oblasti v Hankovu skličejo dne 15. marca davkoplačevalce na občni zbor. Nalo se angle-ška uprava razpusti in uprava koncesijskega ozemlja preide formalno v roke nove kitajske vlade. Ta ureditev ostane v veljavi dokler se ne sklene dogovor o združitvi vseh hankovskih in drugih koncesijskih ozemelj v eno skupno upravno telo.

Pri podpisu dogovora je O'Malley zagoto-vil ministru Cenu, da bodo angleške oblasti vse storile, da se dogovor gladko izvede in da bodo imeli Kitajci v angleški koncesiji iste pravice kakor Angleži.

Dalje je izjavil Chamberlain, da so v teku pogajanja tudi s pekinško vlado, nasproti ka-teri je dal angleški zastopnik Lampson enake izjave kakor nasproti Cenu. Angleška vlada je pripravljena na pogajanja in si hoče ohraniti proste roke z vsemi kitajskimi krajevnimi oblastniki.

V London, 22. febr. (Izv.) Mac Donald je v nekem govoru izjavil svoje zadovoljstvo nad uspehi zunanjega ministristva v Hankovu. Do-seženi uspehi se popolnoma krijejo s politič-nimi vzorci, katere je vedno zastopala Delav-ska stranka. Vlada bi morala voditi tako poli-tiko že pred šestimi meseci.

Naraščanje kantonskega vpliva.

Berlin, 22. febr. Posebni poročevalce »Frankfurter Zeitung« na Kitajskem pošila svojemu listu brzojavko iz Pekinga, v kateri pravi: Dospel sem iz Hankova preko Sangaja zopet v Peking. Povsodi sem ugotovil, da vpliv kantonskega gibanja po vsej Kitajski močno narašča. Celu tu na severu, kjer je središče severnih oblastnikov, čisto jasno prevladujejo ideje jupa proti brezdejnemu, popolnoma raz-padlemu severu.

Novi ruski poslanik na Kitajskem.

London, 22. febr. »Daily Mail« javlja iz Rige, da je imenovala sovjetska vlada pomoč-nika zunanjega komisarja, g. Aralova, za po-slanika v Kantonu.

Coolidgejeva razorožitvena konferenca.

Pariz, 22. febr. Včeraj sta odgovorili na Coolidgejev razorožitveni predlog Japonska in Italija. Japonska predlog v celoti sprejema pod pogojem, da se konferenca ne bo sklicala pred julijem. Italija predlog odklanja z uteme-ljivjo, da se niso pritegnile tudi male sredo-morske države. Dalje pravi italijanska nota, da bi se morala ustvariti jamstva, da se pri mornarici prihranjene vsote ne bi porabljale za oboroževanje na suhem. Italija vstraja na neločljivosti oboroževanja na suhem in na morju.

Londonse vesti poročajo, da je tudi an-gleški odgovor že sklenjen in se izroči še te-kom tega tedna. Anglija Coolidgejev predlog sprejema. Ker je Francija že odgovorila v ne-gativnem smislu, ostanejo za predlog samo Amerika, Anglija in Japonska. Coolidge na-merava skleniti razorožitveno pogodbo v treh v Washington, 22. febr. (Izv.) Nota itali-janske vlade, s katero odklanja ameriški raz-orožitveni predlog, je sinoči bila izročena.

DE PINEDO DOPSEL V JUŽNO AMERIKO.

V Rim, 22. febr. (Izv.) Veliko veselje je zavladalo danes v Rimu, ko se je zvedelo, da je letalec de Pinedo srečno prispel v Južno Ameriko. Vsa javna poslopja in privatne hiše so zablestele v razkošni električni razsvetljavi. De Pinedo je danes v luninem svitu ob 1 ponoči zapustil Porto Braya na Kapverdskih otokih in ob ugodnih zračnih razmerah po 18 urni neprestani vožnji prispel v Port Na-tale v Južni Ameriki. Preletel je brez pre-stanka progo 2000 km. Za eventuelno preki-nitev vožnje je bil določen otok Fernando de Noronha, ki je oddaljen 450 km od brazili-janske obali. Pri prihodu je bil sprejet z ve-likimi ovacijami. Novica o uspelem poletu je bila takoj sporočena kralju, Mussoliniu in inozemskim poslanikom, ki so izrekli svoje čes-titke. Ko je Mussolini zvedel za vest, je vzkliknil: »Potom aviatike bo Atlantski ocean postal Sredozemsko morje.«

IZ RIMSKEGA PARLAMENTA.

V Rim, 22. febr. (Izv.) Glavni tajnik faši-stovske stranke, ki je tudi predsednik parla-mentarne večine, bo predložil zbornici pred-log, da morajo položiti svoje mandate vsi fa-šistiški parlamentarci, ki so bili iz katerega-koli vzroka izključeni iz stranke. Jutri prične zbornica zopet s svojim delom.

Ruski proračun za l. 1927.

Moskva, 29. febr. Ljudski komisar za finance Brjuhanov je v centralnem izvršnem odboru poročal o proračunu za l. 1927. Opozoril je predvsem na zvišanje zneskov za industrializacijo. Dohodki znašajo 4960 milijonov proti 3850 milijonov lani. Stroški so proračunani na 4856 milijonov rubljev in presegajo lanske stroške za 1 milijardo. Državna rezerva znaša 103 milijone. Stroški za narodnogospodarske svrhe znašajo 2725 milijonov proti 1821 milijonov rubljev lanskega leta; za kulturno-socialne potrebe je določenih 922 milijonov proti 633 milijonov lani. Vojaški izdatki so proračunani na 692 milijonov proti 604 milijonov lanskega leta. Povišek se bo uporabil zgolj za izboljšanje materialnih in kulturnih razmer v vojski. Neposredni davki znašajo 768 milijonov, indirektni 1368 milijonov, carinske pristojbine 173 milijonov, dohodki iz industrije, trgovine in stavbarstva 278 milijonov rubljev. Notranji državni dolg je znašal dne 1. januarja t. l. 750 milijonov proti 440 milijonov lanskega leta.

ZA FRANCOSKO-NEMSKO ZVEZO.

Berlin, 22. febr. (Izv.) Francoski publicist Alfred Fabre-Luce je izdal novo knjigo pod naslovom »Locarno sans rêves« — Locarno brez srepil, v kateri dokazuje potrebo francosko-nemške zveze in v ta namen izprazničen Porurja. Fabre-Luce protestira proti osnutju latinskega bloka, da interesi Italije nasprotujejo interesom Francije. Narščanje prebivalstva sili Italijo k ekspanziji v pravcu, v katerem prihaja do udarob ob Francijo. Pa tudi ideološki razlogi govore proti zvezi demokratičnega francoskega naroda z Italijo.

DR. STRESEMANN SE PRESELI NA FRANCOSKO RIVJERO.

Pariz, 22. febr. Listi poročajo da se dr. Stresemann koncem tek. tedna preseli iz San Rema v Antibes.

MARX O NEMSKI ZUNANJI POLITIKI.

Pariz, 22. febr. (Izv.) »Paris Soir« priobčuje pogovor z drž. kancijerjem dr. Marxom. Dr. Marx je izjavil, da danes velika večina nemških nacionalcev priznava neizpremenljivo potrebo mirnega sodelovanja vseh evropskih narodov. Vstop nemških nacionalcev v vlado je stalnost nemške zunanje politike le ojačil. Napetost s Poljsko ni v nobeni zvezi z novo vlado.

OMEJEVANJE OBRATOVANJA V NEMSKI TEKSTILNI INDUSTRIJI.

v Berlin, 22. febr. (Izv.) »Vorwärts« poroča, da je karel tekstilne industrije sklenil s 15. marcem nove omejitve v obratovanju. S tem bo prizadetih 63.000 delavcev.

PROTEST ALBANSKIH EMIGRANTOV.

v Dunaj, 22. febr. (Izv.) Voditelji albanskih nacionalnih strank v inozemstvu so poslali na tajništvo Društva narodov in vladam v Londonu, Parizu, Rimu, Beogradu, Atenah, Moskvi in Washingtonu brzojavko, v kateri protestirajo proti interniranju albanskih emigrantov v Italijo.

ŠVEDSKI KRALJ V VATIKANU.

Rim, 22. febr. (Izv.) Švedski kralj, ki se te dni mudi v Rimu, je včeraj na zaseben način obiskal sv. očeta v Vatikanu. Avdijenca je trajala približno 20 minut. Nato je kralj Gustav obiskal državnega tajnika kardinala Gasparrija, ki mu je nato v vili Anastaziji obisk vrnil.

BETHLENOVO RIMSKO POTOVANJE.

Budimpešta, 22. febr. Poluslužbeno se poroča, da se odpravi Bethlen v Rim sredi meseca marca.

SPANSKI ZUNANJI MINISTER ODSTOPI.

Madrid, 22. febr. Zaradi nesporazuma v tangerskem vprašanju je zunanji minister Yanguas podal demisijo. Vodstvo zunanjega ministrstva je prevzel Primo de Rivera.

PREGANJANJE KATOLIČANOV V RUSIJI.

v Varšava, 22. febr. (Izv.) »Kurier Poranny« javlja, da so ruske oblasti posebno v Leningradu začele preganjati katoliško duhovščino.

DELOVNE TAKSE ZA INOZEMCE NA ČESKOSLOVAŠKEM.

Praga, 22. febr. (Izv.) Ministrstvo za socialno skrbstvo je spričo gospodarskega položaja v novi pristojbinski naredbi določilo delovno takso za inozemce. Vsak inozemec, ki bo v območju delovnega posredovanja dobil kako mesto v Češkoslovaški, bo moral plačati 20 do 1000 Kč.

MRAZ NA POLJSKEM.

v Varšava, 22. febr. (Izv.) Iz vse Poljske prihajajo poročila o silnem mrazu, ki je nastopil zadnje dni. V kraju Pochulanku blizu Vilne je dosegel mraz —30°C, v Zakopanah je bilo danes jutraj —25°C.

CARNAVONOVE EGIPTOVSKE ZBIRKE.

v London, 22. febr. (Izv.) Privatno zbirko raziskovalca starin v Egiptu lorda Carnavona je kupil Metropolitan Museum za 80.000 funtov.

Naše zblizanje z Rusijo.

Belgrajska »Politika« z dne 18. februarja prinaša uvodnik o vprašanju našega zblizanja z Rusijo. Članek izvajajo med drugim:

Osnutje zvez z Rusijo je za nas državna potreba; treba je, da smo v dobrih odnosih z državo velikega slovanskega naroda, s katerim nas vežejo mnogoštevilne vezi skupnega dela, boja in bratstva iz daljine in bližnje preteklosti.

Nas na Rusijo ne vežejo trgovski interesi kakor druge evropske države, med katere spada tudi Češkoslovaška, niti teritorialni interesi kakor Romuniji, da bi se ji bližali s posebnimi postranskimi nameni. Nas vodi le slovansko čuvstvo. Želimo Rusijo urejeno in močno neglede na obliko njene vladavine. Vprašanje režima je za nas notranja stvar Rusije; treba je le, da je ta režim stalen in sposoben za mednarodno akcijo.

Ni v našem interesu, da na ljubo drugim državam, katerih politika se križa z obstojem močne slovanske države ali ki imajo v sebi kos ruskega telesa, vzdržujemo nasproti Rusiji neprijateljsko stališče in da stojimo glede ruske politike v taboru držav, od katerih nas loči različnost interesov. Vpoštevajoč nedavno prošlost, je zadnji čas, da mislimo tudi na bodočnost in pleme, kakor mislita na to na primer anglosaksonsko in latinsko pleme. Skrajni čas je, da se osvobodimo varuštva, kjer gre za naše življenjske interese, da se povzpnejo iz politične mladoletnosti in naivnosti in krenemo na pot, na katero nas vodijo naši interesi in naše tradicije.

Drugo vprašanje pa je, nadaljuje članek, kaj bi nam mogla danes nuditi zveza z Rusijo. Predvsem treba vpoštevati, da današnja Rusija ni član Društva narodov niti katerekoli druge mednarodne ustanove, pred katero bi se odločalo o naših interesih. Raven tega Rusija ni naš neposredni sosed, da bi mogli gojiti z njo na podlagi pogodb odnose dobrih sosedov in medsebojne pomoči. Istotako nam Rusija v slučaju vojne ne bi mogla neposredno prirediti pomoč. Raven tega se pogodbe z njo ne vključujejo pri Društvu narodov, njih veljavnost je problematična in Rusija se jih ka' or kažejo izkušnje, ne drži.

Na podlagi teh dejstev prihaja članek do zaključka, da je: 1. akcija za osnutje stikov med našo državo in Sovjetsko Rusijo potrebna, da je pa vprašanje konkretnega zblizanja odnosa zveze z Rusijo za nas odprto vprašanje, katerega smotrna rešitev je odvisna od rešitve mednarodnega položaja Sovjetske Rusije in njenega stališča nasproti Evropi.

Nemčija in Poljska.

Berlinska »Germania« z dne 20. t. m. prinaša obširen uvodnik, v katerem se zavzema za miren sporazum s Poljsko. Med drugim piše:

»Poljaki imajo svojo književnost, svojo umetnost in bogato poljsko tradicijo. Zvestoba Poljakov do njihovega narodnega ideala tekom 150 letne poljske razdelitve je končno veljaven dokaz za njihovo pravo do samostojnega državnega obstoja. In če bi njihova država vsled surove fizične premoči danes zopet izginila, bi vendar ne bilo nobenega miru in pravega reda na vzhodu našega dela sveta, dokler ne bi znova vstala. Državno eksistenčno pravo Poljske spada v basic truths, v temeljne resnice evropske politike. Za Jugoslavijo ima Poljska med vsemi po svetovni vojni nastalimi državami najmočnejšo pravico do obstanka.«

VLADNA KMETSKA STRANKA V ROMUNIJU.

Bukarešt, 22. febr. (Izv.) O priliki osnutja nove kmetijske stranke se je vršil banket na čast njenemu načelniku dr. Lupusu. Banketa se je udeležilo šest poslancev in en bivši minister. Kralju so poslali vdanostno brzojavko. Sodi se, da bo nova stranka plula v vladnih vodah.

KAROL POJDE — KAROL NE POJDE V BUKAREŠT?

Pariz, 22. febr. (Izv.) Včerajšnji »Matin« je objavil pogovor z bivšim romunskim prestolonaslednikom Karlom. Karol je izjavil, da pojde v bližnjem času dejansko v Bukarešt, toda zgolj zato, da obišče svojega bolnega očeta. Nima nikakih političnih namenov in ne namerava ovreči svoje odpovedi na prestol. Ob povratku iz Bukarešte bo Karol v Rapallu obiskal svojega sina. To bo storil na izrečno željo kraljice, ki mu je le pod tem pogojem dala dovoljenje, da pride v Bukarešt.

Pariz, 22. febr. (Izv.) Karol obišče svojega sina, prestolonaslednika Mihajla, v Rapallu, nato se pa vrne v Pariz. V Bukarešti ne potuje.

BEEHTOVNOVA PROSLAVA.

v Pariz, 22. februarja. (Izv.) Ker je minister Barthou zadržan, je ministrski svet sklenil, da bo zastopal francosko vlado pri Beethovenovi proslavi minister Herriot.

SERT LITAVSKEGA DRŽAVNIKA.

Kovno, 21. febr. V Vilni je umrl ustavitelj litavske svobode dr. Jonas Baschana-vitius, star 76 let. Pokojnik je dal leta 1918 polno za sklicanje prve litavske skupščine v Litvi, dočim se je prej že celo življenje trudil za prebujo in izobrazbo litavskega naroda. Leta 1883 je ustanovil prvi litavski list »Ausras«.

Konstituiranje kluba članov oblastnih skupščin SLS.

Klub članov oblastne skupščine v Ljubljani, ki so izvoljeni na listah SLS, si je včeraj na svoji prvi seji izvolil sledeče predsedstvo:

načelnik kluba dr. Anton Breclj;

podnačelnika Josip Gostinčar in Jakob Jan, tajnik dr. Anton Milavec.

Eksekutivno kluba tvorijo načelnik in podnačelnik ter kot odbornika še dr. Marko Načič in prof. Evgen Jare.

V smislu pravilnika SLS pošlje klub v strankino načelstvo 3 zastopnike. V to zastopstvo je klub izvolil dr. Jurija Adlešiča, dekana Antona Skubicca in Josipa Nemančiča.

Klub je z navdušenjem sprejel za svojega

gosta g. župnika Eppicha, ki je bil izvoljen na Kočevskem.

Maribor, 22. februarja.

Tekom današnjega dneva so prišli v Maribor vsi člani oblastne skupščine kluba SLS. Med njimi so prišli tudi namestniki odstopivših članov, in sicer g. Tomaž Ovčar namesto g. Pušenjaka, g. Martin Napast namesto g. dr. Kovačeca in g. Serbink namesto g. dr. Leskova. Popoldne se je vršil v prostorih mestnega tajništva SLS sestanek, na katerem se je klub konstituiral tako-le:

Predsednik g. dr. Andrej Vehle, podpredsednik g. Marko Kranjc, tajnik g. Frane Hrstelj, blagajnik g. Tomaž Ovčar.

„Centralizem in samouprava.“

Silen hrup dviga zdaj »Jutro« z uredbo o oblastnih in okrajnih budžetih, ki mu je seveda spet samo za lase privlečen povod za demagoško huskanje proti SLS in varanje javnosti. »Jutro« se tudi tu producira v vlogi poizilavca, ki prvi vpije: Gori! Gori!

Kaj pa je vendar ta finančna uredba, ki jo je vlada morala izdati, da bodo oblastne samouprave sploh mogle delovati? Nič drugega ko izvršila zakona o oblastni in okrajni samoupravi, tistega zakona, ki ga je svoj čas pomagala skonstruirati vladna SDS in za katerega nosi polno odgovornost dr. Gregor Žerjav. To je tisti centralistični zakon, ki pomeni zmago centralizma nad idejo samouprave in ki je efekt vidovdanske ustave, za katero sta glavovala s takim navdušenjem gg. Žerjav in Puclj s svojimi tračanti.

Tu je torej zdaj ta zakon, na podlagi katerega so se aktivirale oblastne skupščine, ki se danes sestajajo, oziroma naše samouprave. Zakon je zakon, vladna sama ga ne more, izpremeniti, in zato je morala svojo finančno uredbo izdelati v popolnem soglasju z obstoječim zakonom, sicer bi bila ta uredba nezakonita. Ali misli »Jutro«, da je ta naredba nam všeč? Ali misli, da so jo naši ministri radi podpisali? Ta uredba nikakor ne odgovarja načelom in ustroju svobodne samouprave, krkrično zastopa SLS v svojem programu in krkrično bi si danes želeli imeti, toda, kakor rečeno: tu je vidovdanska ustava in njene sankcije, tu je zakon o oblastni in okrajni samoupravi, in vsaka vlada se ga mora držati in ga izvajati. In tako je sedanja vlada s to svojo naredbo samo striktno izvršila zakon.

Ce torej »Jutro« danes ta naredba ni všeč (ali seveda mu je všeč, pa še kako všeč! Samo mu ni všeč, ker je SLS na vladi), pa se naj pritiži pri gospodu bivšem ministru dr. Gregorju Žerjavu, ki je sozaskrilil nevšečni centralistični zakon, čigar neizprosna posledica je, da zaenkrat ne bomo imeli svobodnih samouprav, ampak jih bo imel pod kuratelo centralizem.

Radič in srbski kmetijci.

S pavkami in trompelami so radičevci v volivnem boju oznanjali širnemu svetu, da se bodo združili tudi s srbskimi kmetijci in tako razširili svojo strankino organizacijo po širnem svetu.

Ta načrt se je popolnoma ponesrečil. Zemljoradniki so na svojem zadnjem kongresu izjavili, da se z radičevsko stranko sploh ni mogoče razgovarjati, ker nima nikakega programa. Svoj prejšnji program je namreč pred vstopom v vlado preklicala, novega pa si ni sestavila.

Ta energična breca je Radiča silno razjarila. Takoj, ko je zvedel za ta sklep zemljoradniškega kongresa, je spustil na biveše svoje miljenice ogenj in žveplo: »Oni so predvsem Srbi in se boje, da bi jih Hrvati prepravili. To kar je delal Boža Maksimović, prav isto dela Joca Pižon (Jovanović, načelnik zemljoradnikov). Radič se slešno jezi nad Pižonom, ker je vprašal zbor svojih zaupnikov za mnenje v tem važnem vprašanju in ker ni prestopa v HSS izvršil kar sam, tako ka' or to dela Radič v svoji stranki. Takole se jezi vodja selalske demokracije: »To so separatisti. Oni žele za vsako stvar vsakega vprašati. To je tipična politika gospode... Oni mislijo, da se mora za vsako zadevo vprašati vse ljudi v stranki...« To je govoril Radič, ki se proglasa sicer za največjega demokrata.

Radič se ponuja Pribečeviču.

Na zboru HSS v Karlovcu je Radič v nedeljo osebno predlagal resolucijo, ki naroča poslancem HSS, naj predvsem stopijo v stik s SDS, če bi jih ta odbila, z radikali, in če bi odi tam nič ne opravili, naj gredo v opozicijo in obstruirajo. V svojem govoru je Stefan Radič zagovarjal sodelovanje s SDS.

Isti dan pa je Svetozar Pribečevič v svojem odgovoru Ljubi Davidoviču označeval sako sodelovanje z Radičem kot veleizdajo in poudarjal, da je Ljuba Davidovič storil največji greh tedaj, ko je začel govoriti z Radičem. Daleč je prišel ta žalosni voditelj Hrvatov, da ga niti Pribečevič več ne mara. Zdi se, da uživa samo še simpatije »Jutra« — govo znamenje političnega konca.

Paružite za Ljudski sklad SLS!

Beleške

△ Radič odstavlja Puclja. »Se'aj bom vzel Slovenjo je jaz sam v svoje roke in ne bo več Puclja. Delali bomo tako kakor smo delali na Hrvaškem, no in potem bo že videl Korošec...« Tako je rekel Zarathustra Radič v nedeljo. Radič torej više rokave. Kar odkrito mu povemo, da bo nam napravil veliko uslugo, če Puclja odstavi in sam prevzame vodstvo. Kajti s Slipico, ki niti samega sebe ne zna vladati, bo v Sloveniji delo jako lahko. V Sloveniji Radič ne bo igral dolgo kolo-foktarja.

△ Seljaška demokracija in general. Še ene debele se je znebil v nedeljo g. Stefan Izrazil je svojo srčno željo, da pride za notranjega ministra dober general in pohvalil je sovjetsko diplomacijo. Seljaška demokracija, sovjetska demokracija in general za policijskega ministra, to je »golaš s salato«, kakršnjega je zmožna samo Radičeva politična »ideologija«.

△ Univerza in kmetijska družba. »Jutro« se zamalo zdi, ker nismo demantirali njegovih laži glede razpusta upravnega odbora Kmetijske družbe, kakor tudi glede redukcij na ljubljanskem vseučilišču. Če bi hoteli »Jutro« odgovarjati na vse njegove laži, bi morali enostavno vse njegove politične vesti demantirati, ker je sploh vsaka zlagana. Če pa smatra »Jutro«, da je potrebno, da vsak dan zagovarjamo, da »Jutro« laže, pa naj mu bo. Vse vesti glede univerze in kmetijske družbe so laži, kakor rastejo na »Jutroven« zelniku v bujni množini vsak dan.

+ Slovensko delo prevedeno na ukrajinščino. Znano Ušeničnikovo knjigo »Temelji sociologije« je M. Firak prevedel v ukrajinščino. Knjiga je te dni izšla v Lvovu.

+ Hrvatsko-angleski slovar je izšel v Pittsburghu. Sestavlja ga je Anton Bogadek.

+ Iznajdba na polju tiskarstva. Služatelj tehnične fakultete v Moskvi Dobrotvorski je iznašel črkostavni stroj, ki dela zanesljivo in hitreje kot vsi dosedanji tipi. Njegovo iznajdbo preiskuje najvišji gospodarski svet v Moskvi. Stroj bo 40 odstotkov cenejši kot sedanji Linotype-stroj.

+ Radio v Nemčiji. V Nemčiji je bilo dne 1. februarja 1927 1.466.327 radio-poslušalcev. V teku enega meseca se je število radio-sprejemnih postaj pomnožilo za 89.763.

Kaj se godi doma

Viničarske šole zopet poživljene.

Pred vojno smo imeli nekoliko viničarskih šol, na katerih so se naučili mladeniči v devetih mesecih praktično in teoretično, kar je potrebno znati v. ničarju za obdelovanje vinogradov. Te za Slovenski štajar tolikani potrebne viničarske šole so se žalobno po prevratu ukinile. Ponovno so se se izražale od vinogradnikov želje, naj bi se te šole zopet poživile, ker sicer ne bi moglo priti do kvalificirane viničarskega naraščaja. Sedaj je vlada tej želji in zahtevi vinogradnikov ustrejala. — Vlada je objavila, da se bodo uvedli s prvim marcem 1927 devetmesečni viničarski tečaji, na katerih se bodo šolali naši slovenski fantje v v. ničarstvu in sadjarstvu. Ti viničarski tečaji se bodo vršili začasno na državnem trsnem in sadnem nasadu v Pekrah pri Mariboru in na trsnem nasadu na Kapeli pri Radencih. Na vsakega od teh tečajev se sprejme 10 gojencev.

Poduk bo predvsem praktičen in le v toliko teoretičen, kolikor bo potrebno za boljše razumevanje posameznega glade opravil v vinogradu, sadonosni ku, kleti itd.

Gojenci bodo imeli na zgoraj omenjenih nasadih prosto stanovanje in hrano in povrh še dobi vsak mesečno na roko 100 Din za pranje perila in nabavo drugih manjših potrebščin. V ti dve leti se bodo sprejeli v. ničarski in kmetski fantje med 16. in 24. letom in morajo biti doma iz mariborske oblasti. Vsak prosilec mora biti tudi telesno dovolj močan za lastnorčno opravljanje v. ničarstva in sadjarstva. Prošnje za sprejem morajo biti opremljene s: krstnim listom; zdravniškim spričevalom; z dovoljenjem staršev, da se prosilec res lahko udeleži tečaja. Prošnje morajo oddati prosilci osebno pri upravitelstvu zgoraj omenjenih nasadov in sicer takoj, da ne bo prepozno.

Poboljševalnica za kaznjence.

Maribor, dne 21. februarja 1927.

V Mariboru je velika in moderno urejena moška kaznilnica, ki ima svojo posest tudi izven Maribora v Rogozli pri Hočah. Sedaj se je začelo delati resno na tem, da bi se naj ustanovila na rogoški posesti nekaka poboljševalnica za na več let obsojene kaznjence.

Kaznjence, ki se je vedel v ječi skozi par let neoporočeno, bi naj prišel na to posest, kjer bi delal pod bliskavi nadzorstvom in bi prejemal od tega dela tudi posebne odstopke. Kaznjenci v Rogozli bi bili bolj prosti kot v kaznilnici in bi bili navezani predvsem na to, da imajo skupno hrano in so zvečer vsi pod eno streho. Ako se je vedel in delal kaznjence na tej posesti skozi par let brez graje, potem bi se ga predlagalo v pomilostitev.

Ravnokar omenjeno uvedbo že ima znamenita kaznilnica v Lepoglavu, ki se je dosedaj tudi silajno obnesla. Ako bo država posest v Rogozli obdelovala racionalno, bo itak aktivna in bi bila državna denarna pomoč potrebna samo za začetek.

Nočni požar v Celju.

V noči od ponedeljka do točka je nekako ob 3. uri zjutraj angloski izbruhnil požar v hiši gosp. Kirbscha na Lavi, v prejšnji tovarni Cinal, ki leži v Benjaminovih ulici v bližini Lave. Prebivalce mesta je takoj nato zbudil strel iz Miklavževga hruba, ki je povzročil še precej razburjenja. Prišlo je goreti v podstrežju omenjene hiše, kjer se je ogenj silno naglo širil. V hiši, ki je dvonadstropna, stanujejo sedaj stranke; te so seveda pričele vse preplašene letati iz postelje in za silo ognjene bežati v mrzlo noč. Najhuje se je zgodilo nekemu naredniku, ki ima male otroke in stanuje v drugem nadstropju te hiše. Ogenj je že precej razsajal, ko se je družina zbudila, tako da je bila skrajna sila da se reši družina. Mali otroci so bili kar s posteljnino spravljani na mrzlo cesto, od tu pa takoj v bolnico. Gasilno društvo je bilo k sreči takoj na mestu ter je z velikim naporom doseglo, da se je ogenj omejil samo na podstrežje in streho, kar je vse pogorelo. Proti jutru je bil ogenj že pogasjen, četrtno je huda zima in led zelo ovirala gašenje. Gosp. Kirbscha je tekom dveh zadnjih let že trikrat obiskal plamen požara. Lani mu je pogorelo podstrežje in streha na hiši na Dočkovem trgu, nekaj prej pa njegova žaga pri Konjih. Sedaj je pa izbruhnil požar v gori navedenem poslonju, ki je povzročil še precej škoda. Kako je nastal ta ogenj, se ni pojasnjeno. Najbrže je nastal požar vsled stika pri električni napeljavi.

Strašna nesreča na žagi.

V soboto, dne 19. t. m., se je dogodila v Sodražici na žagi lesnega trgovca g. J. Oberstara strašna nesreča. Tamkajšnji službenec Karel Pavlin je hotel pograti cirkular žago. Pri devanju jermenja na kolo ga je vsled neprevidnosti ali po nesreči v bližini stoječi sosedni stroj — ki pa je bil v polnem teku — prijel za obleko, tako da je revež prišel na stroj, ki ga je pograbil s tako silo, da je bil na mestu mrtev. Stroj, ki se vrti s silno brzino, je truplo ovil okrog osi in je z nesrečno žrtvijo s tako silo butal in opletal ob bližnje tramovje, da mu je popolnoma odtrgalo obe nogi — eno v stopalu drugo pod kolonom — in mu strgalo in sleklo vso obleko do golega. Razbito truplo je bilo ovito okrog osi in so ga le s težavo sneli ter ga rešili strašnega stanja. Nesrečni mladenič je bil star šele 21 let. Radi svojega prikupljivega in mirnega obnašanja je bil povsod zelo priljubljen in je zato žalostna vest še bolj pretresla vso okolico.

Spopad med Srnao in Orjuno

Dne 19. februarja sta se spopadli na zemunskem polju Srnao in Orjuna. Nastopili je moralo orožništvo, kateremu se je šele po dolgem trudu posrečilo razgnati pretepeče. Ranjena sta b'la dva Srnaova in eden Orjunec. Slovence Franjo R. iz Ljubljane. Vrši se preiskava na obeh straneh. Po izpovedbah zaslišanih, so spopad povzročili Srnaovci.

V Ljubljano je odšla.

Julči K. je mlado, brhko dvajsetletno kmečko dekle, ki je služila za dečko pri posestniku Martinu Uranu v Smarterm pod Smarno goro. Bila je pridna in zvesta, toda na tihem se ji je srce vedno naslajalo ob misli, kako prijetno bi bilo, če bi odšla v Ljubljano in postala tam mestna gospodinja. Spomnila se je, da ima gospodar neke skrivne čisto nov 1000 dinarski bankovec. Premagala jo je skušnjava in je ukradla bankovec ter pobegnila v Ljubljano. Tu se je hitro pretvorila v pravo mestno gospodinjico. Kupila si je za ukradeni denar novo obleko, plašč in nogavice nato pa odšla kot že čisto nobel frajlica — m' slite, da v gledališče, kaj še. Julka je bila bolj moderna in je odšla poslušat porotno razpravo, ki se je vršila v ponedeljek proti Mandlju ter proti Klausu. Tu pa jo je izsledilo bistro stražnikovo oko in Julči je bila hitro aretirana. Na policiji pa so ji na podlagi nekavaličnih paragrafov zaplenili za tuji denar kupljena oblačila. Ni pa brhka Julči toliko plakala za obleko, kakor pa za poštenje, ki ga je tako lahkomišno izgubila.

Velik pustolovec pred ljubljanskimi sodniki.

Danes se je vršila pred kazenskim senatom več sodišča v Ljubljani pod predsedstvom dež. sod. svet. dr. Gabra obravnava, ki je bila po svoji vsebini še bolj zanimiva kot marsikaka porotna obravnava. — Predstavlja se nam je star že osivel eleganten gospod, visoke postave, finih manir, precej izobražen, kratko mož, ki je viden obvešča v boljših krogih. Obtoženec je Milan Bugarski, ki se je povsod na svojih potovanjih izdal za dr. Bugarskega. Pravi, da je doma iz Kazana na Ruskem, študiral je v Petrogradu, v Moskvi in na Dunaju, govori perleek no več jezikov, piše tudi izredno lepo položno pisavo. Predno je nastopil svoje pustolovsko kariero, je bil državni uradnik v Pančevu, kjer pa ni imel obstanka in si je začel malo bliski delokrog. Mož je prišel v Slovenijo poleti leta 1926. in je stopil v Celju, v Ljubljani in v Kranju. Vihotail se je povsod v najboljše družbo in je pravil ljudem, da je večkrat doktor, general, generalni konzul v Budimpešti, v diplomatski službi v Avstraliji, v južni Afriki, da je delegat pri mirovnih pogajanjih v Hangu, načelnik v ministrstvu za narodno zdravje in tako dalje. Ponašal se je tudi, da ima izborne zveze na kraljevem dvoru v Beogradu, da se pozna z različni ministri in generali, da se tika s Pašičem in Ninčevićem (seveda, Bog zna, s katerimi) in da gre do vse zasebne prošnje v Beogradu skozi njegove roke. Bihal se je tudi, da ima bogata posestva v Topolu, Dubrovniku, v Smederevnu in pa bogat konj pri Francosko-srbski in pri Srbski banki v Beogradu. Bil je tudi dober znanec na bivšem dunajskem dvoru in osební prijatelj starega avstrijskega cesarja Franca Jožefa, s katerim sta bila jako dobra in je prišel cesar večkrat tudi k njemu na obisk. — Tega moža so aretirali meseca septembra lani in sicer v Ljubljani in to vsled raznih ovadb, ki so prihajale iz Beograda. Zagreba in drugih večjih mest. — Ta mož je bil že l. 1919 radi raznih pustolovščin izgnan iz Nemške Avstrije. Sei je v Beograd, kjer je dobil mesto dnevnika pri ministru za železnice. Kot tak je osleparil izse-

ljeniško društvo »Mundus« za 60.000 Din. — Po- begunil je in prijel so ga v Zagrebu, kjer je bil zaprt več mesecev pod imenom dr. Milan Gavrilović, lastnik več manjših rudokopov. Trdil je tudi, da je celo član avstrijske cesarske rodbine in potuje incognito po svetu za zabavo in pa da je vnuč bogate grofice Trany. Lansko poletje se je nastanil ta imeni ni gost v Celjskem domu v Celju, kjer se je izdal za bogatega zdravnika, ki pa ne izvršuje nobene prakse, ker je zadosti bogat in mu ni treba delati. Tam je obljubil hišnici, da ji bo preskrbel imenitno službo v Vrujaški banji. Na ta račun je izsilil od nje za gotovo izdatke par slo dinarjev. — Nekemu brezposelnemu gospodu je obljubil službo nadzodarja v Steinbeisovih podjetjih v Daruvarju in je vzel za razne golove izdatke na račun 800 Din. — V Kranju se je nastanil v hotelu »Nova poštna«, kjer se je predstavil kot načelnik ministrstva zdravja in je trdil, da je poslan od ministrstva, da preskbi slovensko direktorico za kopalnice Vranja in Hlilže. Tudi to mu je neslo par slo dinarjev. Neki hotelirki, ki je bila silno ponosna na tako imenitnega gosta, je obljubil, da ji bo izposloval trafiko, njenemu sinu pa vsa kamnoseška dela pri gradbi ministrske palače v Beogradu. Na ta način je dobil 1000 Din, ker je rekel, da jih potrebuje za razne podkupnine. Napisal je razne oferte, vzel za pot še 700 Din predjemima in se odpeljal v Beograd, kamor pa seveda ni prišel ne on in ne njegovi skrbno izdelani oferti. Pravil je mož, kako se mu je godilo med vožnjo in se je bridko prižal čez naš železniški promet. Na vprašanje predsednika, zakaj se je vozil v trejem in ne v drugem ali prvem razredu, je odgovoril mož šalivo, da se on vzi vedno v tretjem razredu in to radi tega, ker je v vseh vozovih drugega in prvega razreda vse polno uši in druge glazni. Preskrboval je tudi ugodne ženske na visokih mestih in pa bogate neveste, kar mu je seveda tudi precej neslo. Kral'ko, mož je sleparil na vse možne načine in v velikem zamahu. Segal je vedno visoko in je vedno rekel, da se on ne razgovarja s kovaškim pomočnikom, če govori lahko z mojstrom. — Mož je še pri obravnavi trdil, da ima res visoke zveze in da svojih žrtvi ni nameraval ogoljufati. Seveda mu tega niso mogli verjeti posebno, ko so dobili z Dunaja obvestilo, da je bil radi podobnih sleparij obsojen lani na 6 let v Beogradu pa na 1 leto ječe. — Po kraškem posvetovanju je obsodil senat tega podjetnega gospoda, dobrega znanca v vseh visokih, plemenitaskih in celo v cesarskih krogih zaradi goljufije na 1 leto ječe.

Porota

Posledice fantovskega pretepa.

Včeraj je porotno sodišče obravnavalo prav žalosten slučaj. V Bohinjski Beli pri Bledu so se dne 31. oktobra 1926 stekli fantje, pri čemer je padel kot žrtev devetnajstletni mladenič Franc Šimenec. Pretep se je vršil med fanti iz Mlinega, ki so prišli v Bohinjsko Belo in med Belani in sicer v Slanovecvi gostilni na Bohinjski Beli. Po raznih pikrih opazkah se je začelo pretepanje. Obtoženi Ivan Svetina, 20letni fant iz Mlinega se je zagnal v Belana, Franca Šimenca ter mu zadal tri sunka z nožem, od katerih je eden prerezal odvodno žilo na vratu, nakar je Šimenec radi izkrvavljenja umrl. Državni pravdnik obtožuje Svetino hudodelstva uboja.

Razpravi predseduje podpredsednik deželnege sodišča Keršič, votirata sodni svetnik Avsec in sodnik Lederhars. Državni pravdnik je dr. Ogoreutz, obtoženec branitelj pa dr. Šubic.

Zaslišanih je bilo osemnajst prič, med njimi gostilničar Slanovec, ki se je zapletal v huda protislovja.

Ob pol dveh se razprava prekine in se nadaljuje ob pol štirih. Porotni senat stavi porotnikom eno glavno vprašanje o krivdi Svetine glede hudodelstva uboja.

Sledi govor državnega pravdnika in obtoženčevega branitelja.

Porotniki odidejo v posvetovalnico in ostanejo tam celo uro. Ko pridejo iz posvetovalnice, zahtevajo dodatno vprašanje o udeležbi Svetine pri tepežu.

Senat se posvetuje in ugotovi prošnji, nakar sledi besedna bitka med državnim pravdnikom in braniteljem.

Porotniki odgovore na glavno vprašanje o krivdi hudodelstva uboja s 7 glasovi z dal, s 5 glasovi z nel, torej ne!

Dodatno vprašanje o udeležbi Svetine pri tepežu pa so soglasno potrdili.

Svetina je bil obsojen na dve leti težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem vsakega četrta lela.

Razprava se je končala zvečer ob tri četrti na osem.

Danes se vrši razprava proti Lebenšku radi hudodelstva uboja.

Slovenci v Italiji

„Atentat“.

»Popolo di Trieste« ne neha z izbruhi proti Slovincem v Italiji. Po celji vrsti napadov proti slovenskim duhovščini v Istri je prišel »Popoloc« sistematično napadati slovenske in hrvaški tisk in zahleva od fašistovske vlade, da ga enostavno zaire. Tudi novi atentat v St. Petru na Krasu je »Popoloc« izbral v ta namen. V članku »Tolovajstvo« pride »Popoloc« do tega zaključka: »Možna sta dva slučaja: Ali dežela okoli Postojne mrgoli cestnih tolovajev ali propaganda slovenskega tiska izvaja zločinski vpliv na prebivalstvo in ga silij v tolovajstvo.« Radi tega stavi »Popoloc« vladi dva predloga: Ali naj začne sistematski boj proti tolovajstvu na Krasu kakor na Siciliji ali pa naj zaire slovensko časopisje škoda časa in prostora, da bi se spuščali v polemiko s »Popolom«. Ugotoviti hoče samo, kako se je izvršil zadnji »atentat« v St. Petru. V noči med 9. in 10. februarjem s' a se miličnika Rovina Franc in Sluge Andrej, torej dva slovenska odpadnika, dobobra nalezla sladkega vinca. Šla sta po poti iz Smihelja proti Kalu ter vplila in grozila med potjo. Prišla s' a v bližino grada na Ravni, ki je last grofice Hohenwartove. Razbojniško vpilje pijanih miličnikov je zbudilo grajskega oskrbnika. Ta je sklepal, da nameravajo razbojnik vdreti v grad in je dal iz lovske puške en strel v zrak, da bi tolovaje prestrašil. Miličnika sta jo odkurila v St. Peter alarmiraj svoje tovariše. Komandant Fici je hitro zbral četo miličnikov in odšel v spremstvu karabinerskega maršala na lov za »atentatorje«. Preiskava je bila lahka. Miličniki so aretirali grajskega oskrbnika in njegovega sina. Fozneje so odnesli iz grada s' aro zbirko orožja. Sledili so dramatični popisi po tržaških listih o novem »atentatu« v St. Petru. Pomiliti, nov »atentat« v St. Petru, ko je kri miličnika Krševanija še gorla! Ta gre gotovo za iste »sestave«, ki so nastavili bombo na okno v milični vojašnici v St. Petru. In gnezdo teh tolovajev je tudi razkrito: v tajins'venem gradu na Ravni se zbira razbojnik, v tem gradu imajo tudi zalogo orožja. .. Nato vam je še »Popoloc« napisal omejenj članek »Tolovajstvo«. Prav čedno je bil napisan tudi dopis »Popolce« iz St. Petra; dopis govori o »paurilci« miličnikov, ki je bila napadena od vojaško zabarikadiranih tolovajev. Nesrečni grajski oskrbnik, nesrečni sin, ki sta morala po nedolžnem v ječo, nesrečno ljudstvo na Primorskem, ki je razni »Popolice« tako perfidno predstavljajo v luči tolovajev!

Za Grbecem. Kako je končal slovenski podestat v Tomaju g. Grbec, je znano. Za preganjanje nesrečnega slovenskega ljudstva, ki se temu slovenskemu fašizmu, nekdanjemu stebur slovenskih liberalcev na Krasu, ni hotelo vdati, je g. Grbec žel črno nehalnostno pri fašistih. Ko so prišli na dan nekatere poverebe pri občinskih blaginji in so se fašisti zbal, da ne bi pri tem trpel ugled fašizma pri Krasčevih, so Grbec vrgli: Grbec je bil par dni celo v zaporu. Pri pogrebu je sodeloval tudi tenent Grzioli, komandani milične legije Monte Re! Sklical je sam zborovanje proti Grbecu in kmetom obljubil, da bo spravil Grbeca na zatožno klop, toda le pod pogojem, da se vpišejo v fašistovski sindikat. Mnogo kmetov se je iz gnjeva od Grbeca res vdal. Grbec je bil med tem odslavljen, na njegovo mesto je prišel prefekturni komisar. Fašisti so torej spravili slovenskega odpadnika na podestatski tron, fašisti so mu ga tudi vzeli. — Lito se je sedaj zgodilo drugemu slovenskemu odpadniku v Tomaju, g. Vranu, zvestemu prijatelju g. Grbeca. G. Vran je bil do zadnje nedelje predsednik tomaiške posojilnice. Njegovo obnašanje se je zelo kmetom silno čudno. Poznali se ga kot nekdanjega zaupnika tržaškega političnega društva »Edinost«; na drugi strani pa je ta človek pakiral z Grbecem in s fašisti, blizal se je občini zbor posojilnice. Občini zbor se je vršil v nedeljo. Kme'je so hoteli Vrana na vsak način vreti, proti njemu sa se uprli posebno oni, ki so vpisani v fašistovski sindikat. Na občini zbor je prišel tudi Grzioli in da se kmetom prikupi, je obrnil za njimi. Predsednik Vran je zahteval, naj se Grzioli in vsi oni, ki niso udje posojilnice, odstranijo iz dvorane; ti seveda niso hoteli ubogati in tudi karabinerji niso hoteli posredovati na Vranovo prošnjo. Nastalo je silno prerekanje; končno je Vran pobral knjige in naglo izginil iz dvorane. S knjigami se je odpeljal v Trst v avtomobilu. Občini zbor se je nato nadaljeval in izvoljen je bil nov odbor, v katerem ima premož v sindikat vpisani kmetje. Vran se je naslednjega dne vrnil iz Trsta in moral karabinerjem izročiti knjige. Tako je žalostno končal kariero tudi ta slovenski fašist. Kje so slebri liberalnega narodnjaštva na Krasu? Za njimi ostaja samo groblje. — Iz popisa tega občnega zbora je razvidno kakšna nevarnost grozi vsem ljudskim posojilnicam. Fašisti se hočejo polastiti vseh, ali pa vsaj imeti kontrolo nad njimi. Na občini zborih dikтира njihova pest.

Najnovejša moda
Poudre Mon Parfum
Bourjois — Paris

Dr. L. Sušnik:

Moderni jeziki in srednja šola.

Todaj, nemščina — ali francoščina?

Pretehtajmo jo z vsemi njunimi dobrimi in slabimi stranmi, omenjajoč predvsem dosedaj manj poudarjane momente.

Zrastli smo ob nemški tradiciji, in avstrijska šolska politika je šla za tem, da nam ne daje prilike, da bi se seznanili z drugimi svetovnimi jeziki. Koliko nepravil in škoda nam je to prizadelo ob prevratu, še vsi vemo. Ker temelji se sedaj naša omika na nemški kulturi, ne gre da bi ta vir enostavno zamašili. Stoletna tradicija se ne da brez velike škode kar tako pretrgati. Tako razumem tudi stališče insp. Westra kot odpor proti nenadnemu prelomu s to tradicijo in proti enostranski ekskluzivnosti, ki se kaže v vpeljavi francoščine kot novega, edinega ali vsaj prvega kulturnega jezika. S tem pa ni rečeno, da bi morali za zmeraj vztrajati pri dosedanjí kulturni orientaciji, ki je bila in je prav tako enostranska in kvarna. P' o dovolj dolgi prehodni dobi si lahko m' slim, da bi se naš narod brez večje škode bolj naslonil na francoščino. Spomnimo se le, kako uspešno so naši predniki odpravili nemške tujke iz književnega jezika!

Mi nemško kulturo splošno — kot je naravno — zelo visoko cenimo in se nam zdi nemogoče brez nje izhajati. V resnici se je nemška kultura povzdignila šele tekom zadnjih sto let na višino, na kateri se uspešno kosa z drugimi in jih mogoče v tem ali onem celo prekaša (filozofija, zgodovina itd.). Tudi književna produkcija presega danes on drugih narodov. V marsikaterih stvarih pa zaostajajo Nemci za Francozi ali Angličani (narodopisje, trgovstvo itd.). Predvsem pa je francoška in tudi angleška kultura starejša ozir. originalnejša od nemške in kdor se zateka meto-

diško k historičnemu principu, mora dati prednost francoščini, ki je prednjačila do 18. stoletja Angležem in do 19. stoletja Nemcem. Saj je vse nemško slovstvo srednjega veka kopiralo francoske vzglede, od katerih je živelo še tudi v novem veku prav do klasične dobe ozir. celo do romantike. Prav do najnovjšega časa (do pred 50 leti) imajo Nemci Francozom mnogo več zahval ti kot obratno. Izvzemši reformacijo, demokratizem in romantiko so vsa večja idejna gibanja prišla iz zapada, a še te izjeme so dobile večidel pravi odmev in zažgo šele po francoskem posredništvu. Če hočemo tedaj zasledovati splosni kulturni razvoj prejšnjih dob, nam je za njega umevanja francoščina prej potrebna kot nemščina. Res, da so te stvari dosegle k nam šele preko Nemcev, in vidimo v časovni in krajevni bližini največ nemških sledov, ali to na stvari v principu ne more ničesar spremeniti. Med latinščino in nemščino zija v kulturnem razvoju široka vrzel, ki jo izpopolnjuje predvsem francoščina. In vidimo tudi, da je veliko narodov do novejšega časa lahko izhajalo brez nemške kulture, ker so zajemali direktno iz francoskega vrela (predvsem vsi romanski pa tudi nekateri slovanski in drugi).

Znano je, da je življenje v nemškem kulturnem območju močno preobrazilo tudi naš narodni značaj, po katerem se danes tako — kot milimo: blagodejno — razlikujemo n. pr. od Srbov in Hrvatov. Postali smo bolj izobraženi, resni, poštení, solidni, delavni, redoljubni itd. Ni pa dvoma, da nam je nemški pritisk in varuštvo zamo-rilo dokaj lastnosti, ki ditiijo v večji kulturni svobodi zrastle narode: neposrednost, odkritost, veselost, impulzivnost, zaupanje v lastno moč, ponos, pogum. Nič nam torej ne bi škodovalo, če bi dobili zopet malo več prvotne čudi nazaj.

Če govorimo o narodnem značaju, je treba vzeti to seveda le v širokih obrisih, zakaj v posameznem (osebi, pokrajini) je tu seveda pri istem narodu veliko razlike. To velja tudi za Nemce ali Francoze, kadar preimilijamo, katerih lastnosti, ki

jih potrebuje kulturno sožitje z njimi, bi nam prišle bolj prav.

Nemce poznamo bolje. Ugaja nam na njih stvarnost, globokost, sistematičnost, energičnost, red, disciplina, organizatorična sila itd., odbija nas pa večkrat njihova vladoljubnost, prepotenca, predrznost, brezobzirnost, ali celo nadutost. Zanimivo je, da so smatrali nasprotno Francozi do nedavnega Nemce za skromne mislece, nespretné živstvenozmedene fantasté in so šele po zadnjih vojnih zagledali v njih energične ideologe in zelo realne, aktivno nastopajoče, ter zelo opasne tekmece.

Francozov do nedavnega časa nismo bližje poznali iz lastnega opazovanja; še sedaj imamo o njih dostikrat kaj krive pojme. Predvsem so nam jih slikali kot razbrzdance, brezverce, kot vese-liske, ki vse le ironizirajo, kot neresne zaneč-njake in bel-esprit-je. Priponniti pa je treba, da gre ta sloves na račun manjšega števila izmed njih, največ v Parizu, pri čemer pa zelo prhajajo v poštev — inozenci. Gros francoskega naroda pa je v svojem jedru zdravu ljudstvo, delavno, varčno, resnostoremeče, spretno, vztrajno, bistromno in požrtvovalno zavedno in pogumno. Zlasti so Francozi družabni ljudje v dobrem smislu besede, živahni, odkriti, vedri, zabavni, duhoviti, ljubeznivi, uljudni in viteški. Lepa forma v govoru in nastopu jim je prva stvar. Za nobeno ceno ne merajo izgledati nerodni, nemoderi ali celo neumni. Povsod hočejo biti prvi in se radi postavijo, kar se da. Pri tem pa se vedno trudijo, da si pridobe čim več simpatij in z njimier jim ne moreš bolj ustreči, kot če jim jih vračša. Ob vsaki priliki se vidi, da je to narod, ki je navajen dajati ton, ki pa za to pri vsej častihlepnosti osvaja najraje s prijaznostjo. Njihove vojaške, državniške in diplomatske vrline so itak znane, prav tako njihov izredni patriotizem. Kar se tiče organizacijskih sposobnosti, ne bi rekel, da zaostajajo za Nemci. Res je tudi, da so dostikrat nestalni, lahkomišlni, birokratični in se tu pa tam ne

morejo otresti socialnih predsodkov. Ali to slednje je posledica posebnih zgodovinskih razmer. In ta birokratizem je zelo omiljen po bolj široki naravi odnosno srčni dobroti. Torej nekaj sličnega kot pri Srbi, ki jih tudi centralizem še dolgo toliko ne ženira kot nas prevestne Slovence. Sploh je stvar taka, da če hočemo Srba-inteligenta prav razumeti, moramo poznati francoske razmere, ki so bile Srbom vzor in dolgoletna šola.

In zdaj pa vprašamo: Ali ne bi tudi nam prišlo prav, če bi se navzeli nekaj teh lastnosti, rečimo malo več taktičnosti, ozirnosti, širokogrudnosti, znanost in ponosa?

Motile bi lahko koga verske razmere v Franciji. Mi smo se namreč po nemškem vzgledu tozadevno ohranili na visku, na katerega smo po pravici ponosni. Bivši vodniki francoskih katoličanov v tem pogledu res niso bili čisto brez krivde, ker se niso pravočasno znali prilagoditi socialnemu toku časa in tako parirali razmahu svobodomiselstva. Ali tudi to je treba prav razumeti iz zgodovinske podlage: tout comprendre c'est tout pardonner. Aristokratskomonahistična tradicija je bila na Francoskem tako starodavna in močno zasidrana, da se visoki kler ni mogel zlepa odreči svoji nekdanji privilegijani vlogi. Poleg tega niso imeli Francozi tako namodnih verskih nasprotnikov kot Nemci v protestantih, proti katerim se morali vedno stati na straži. A tudi tu pa opažamo pri Francozih zadnjih 20 let velikanski napredek, odkar so nanreč po ločitvi cerkve od države navezani le na svoje delo in moč — in ni mogoče tako daleč čas, ko bodo na podlagi svojih vsestransko razpredenih verskih, socialnih in nazadnje političnih organizacij prišli do svojih pravic. — Če bi bili mi na njihovem mestu, Bog ve, kako bi se bili obnesli...

Na drugi strani pa ne smemo pozabiti, če želimo o francoskih brezvercih, da je v Franciji katolicizem izredno globoko zasidran in požrtvovalen, saj vzdržuje n. pr. ogromno misijonsko delo, verske šole, daje največ svetnikov in ima tako

Dnevne novice

★ Vsem poverjenikom Mohorjeve družbe! Zalednji dnevi za obnovo naročnine potekajo. Ali bo ostalo število Mohorjanov pri vas na letošnji višini? Ali ste tudi kaj storili v doseg tega cilja, da bi se letos število članov dvignilo od 46.189 na 50.000? Vsekako nam mora biti polovica stotisoča naš prvi cilj. Če ga ne dosežemo že letos — kar ni izključeno — ga moramo vsaj v dveh letih. Manjka še 8811 članov do 50.000. Od lanskega leta smo narasli za 8096 članov. Če napredujemo letos le za polovico tega števila, je število 50.000 ne samo doseženo, ampak prekoračeno. Porabimo torej zadnje dneve!

★ Stanko Kovač. Pogreb umrlega akademika se vrši v četrtek 24. februarja ob 3 popoldne v Skalari pri Velenju.

★ G. Poslanec Klekl na delu. Le toliko je okrevljal, da od časa do časa zapusti posteljo. Njegova skrb za ljudstvo pa mu ne da miru, ko vidi, v kakšnih nadlogah se nahaja. Njegova pozornost se obrača na vse strani. Na gorenje je razposlal prošnjo, da popišejo škodo, ki jo je prizadel v občinah živinska bolezen. Istočasno se je obrnil na ministra za poljedelstvo s prošnjo, da nakaže podporo in brezplačno zdravilo. Na socialno ministrstvo je vložil prošnjo za podporo brezposelnim družinam, katerih je v teh težkih razmerah precej in se ne morejo preživljati. Na prosvetnega ministra je vložil prošnjo, da se gimnazija v Murski Soboti izpopolni, na ministra javnih del pa prošnjo, da povesli čim večjo pozornost slatemu stanju cest in poti in da nakaže vsaj 250.000 Din p. d. p.

★ Razpis učiteljskega mesta. Na tehniški srednji šoli v Ljubljani na pisujem eno mesto strokovnega učitelja za strojno kovaštvo. Za to mesto se zahteva strokovna sposobnost za navedeno šolo. Prošnje, opremljene po čl. 12 zakona o civilnih uradnikih in estalih državnih uslužbencih, naj se naslovijo na ministrstvo trgovine in industrije v Belgradu, vložijo pa do dne 10. marca 1927 pri ravnatelstvu tehniške srednje šole v Ljubljani. — V Ljubljani, 18. februarja 1927. — Veliki župan ljubljanske občine: Dr. Baltić, s. r.

★ Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, ima svoj osmi redni občni zbor v soboto 5. marca 1927 ob pol 17 v društvenem lokalu sekcije v Ljubljani, Kongresni trg 1, II. nadstropje. Predloge je javiti Upravnemu odboru vsaj en dan prej.

★ Za siromašne delavske družine, ki so trpele po jezenski poplavi, je poslala Slovenska Narodna Podporna Jednota v Chicagu večjo vsoto denarja Zadrugi banki v Ljubljani (Aleksandrova cesta), da jo razdeli med potrebne. Prizadete delavske družine naj pisмено sporočijo svoje naslove na Zadrugo banko v Ljubljani (Aleksandrova cesta 5). Dobro je, če priloži potrdilo županstva o istinitosti svojih navedb.

★ Strojna podčastniška šola mornarice v Kumboru (Boka Kotorska) sprejme 200 gojenčev v starosti 16 do 19 let. Natečaj se bo pričel 1. oktobra 1927 in bo trajal dve leti. Prošnje je vložiti najkasneje do 15. julija, odnosno do 31. avgusta 1927. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na deski mestnega magistrata v Ljubljani.

★ Tračnica je potila včeraj na železniški progi med Jesenicami in Javornikom. Radi tega je imel sinočnji gorenjski vlak 1 uro in trideset zamude.

★ Praktični tečaj za gospodarske vajence. Kmetijske praktikante sprejme državna kmetijska šola na Grmu za dobo od 1. aprila do 31. oktobra. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski praktikanti se uporabljajo za dela v vseh panogah šolskega go-

spodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Za to dobivajo prosto hrano in stanovanje. Gospodarska praksa je izvrstna predprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1927. Pri sprejemu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci, ako izpolnijo celtale pogoje, na prosta mesta. — Lastnoročno na vso polo pisane, s 25 Din (5 in 20 Din) kolkovane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim spričevalom ter spričevalom o navedenosti, je poslati do 20. marca 1927 ravnatelstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

★ Predavanje v Pravniku. Društvo Pravniki opozarja na predavanje »Pripombe k osnutku novega avtorskega zakona«, ki bo danes ob 6 zvečer na sedišču v Ljubljani, soba št. 79. Predaval bo g. univ. prof. dr. Stanko Lepane in sicer o vsebini avtorskih pravic. Na predavanje so vabljeni vsi, ki se za to snov zanimajo.

★ Občni zbor časnikarskega združenja je v nedeljo izvolil sledečo novo upravo zagrebške sekcije: predsednik dr. Mlivoj Dežman, podpredsednik Tonj Schlegel, Ivan Peršić, tajnik Slavko Vedvaržka, blagajnik Ivan Krzarić. Upravni odbor: Vladimir Turkalj, dr. Mario Matulić, Ante Kovač, Josip Horvat, Ivan Malinar, namestniki: dr. Hinko Vinković, St. Čihlar, Franjo Hartl, Milovan Pulanić, Revijski odbor: Ivan Šporčić, Niko Smolčić, Ad. Elau. Razsodišče: dr. Josip Andrić, Marko Bauer, dr. Velimir Deželjč, dr. Ivan Eših, dr. Oton Gavrančič, Rudolf Gjunio, Stjepan Gjurić, Rudolf Herceg, Miroslav Juhn, dr. Blaž Jurišić, Slavo Julišić, dr. Armin Mesković, Stjepan Parmačević, dr. Dušan Peleš, dr. Ivan Politeo, Stevo Stjenović, dr. Zdenko Vernić, Zvonimir Vukelić.

★ Deklica v plamenu. Anka Cerin, služkinja v Zagrebu, se je užgala pri peči. V hipu je bila vsa v plamenu in ogenj so komaj pogasili. Dobila je hude opekline po vsem telesu.

★ Izprememba v povelstvu žandarmerije. Stojan Trnecopović je odpotoval iz Ljubljane na svoje novo službeno mesto v Zagreb.

★ Ušel je. 11 letni sinko železničarja Mije Marjana v Zagrebu je 18. februarja odšel od doma in se ni več vrnil. Oče je prosil oblasti, da ga iščejo.

★ Velik mráz je bil zadnje dni v vsej državi. V nekaterih krajih je padlo precej snega. Barometer je padel povprečno na —8 stopinj Celzija. V Belgradu je bilo —12, v Sarajevu —9, v Ljubljani —8, v Splitu —2, v Cirkevici 0.

★ Mijo Lovrekević in Albert Hrschl sta obupala nad življenjem. Prvi je 60, drugi 70 let star. Oba sta trpela na neozdravljivi tuberkulozi. Prvi se je ustrelil, drugi pa v stanovanju u obesil.

★ Nogavice, vezanine in žepne robce kupite najceneje v trgovini Osvald Dobeic, Ljubljana. Pred škoftjo 15 in Sv. Jakoba trg 9.

★ Čajanka! Ste že poskusili čajne mešanice Čajanka in Globus vaniljen sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

Cipe klekane, pristno domače ročno delo la. laneni sukanec najcenejše pri Osvald Dobeic, Ljubljana, Kongresni trg 2.

Na boljša med najboljšimi
je
INDIAN
PASTA
za čevlje.
En sam poizkus,
stalna uporaba.

Slovenec, Slovenka!

75 let je minulo, odkar je Mohorjeva družba slovenskemu narodu dala svoje prve knjige in s tem pokazala smernice za veliko kulturno delo med narodom. Po pravici smemo to kulturno ustanovo imenovati največjo kulturno napravo Slovencev. Saj je tekom 75 let razširila med našim narodom na milijone knjig, ki so mu bile vzgojiteljice in učiteljice že tedaj, ko so se našemu narodu pri izobrazbi stavile nepremostljive ovire. Iz njih je narod črpal pravo in resnično omiko, slonečo na katoliških načelih. Mohorjeva družba pa je tudi še danes, po preteku 75 let, neizčrpen vir za pravo in plemenito izobrazbo našega naroda, saj se zna prilagoditi prav tako potrebam sedanjega časa, kakor je pred 75 leti orala ledino prosvete in omike med našim narodom.

Ob njeni 75 letnici naj sprejme Mohorjeva družba izraze globoke hvaležnosti celega slovenskega naroda. Priznanje širokih plasti našega naroda, da je ona od vsega početka vzbujala in utrjevala v njih versko in narodno zavest, naj velja kot najlepša čestitka k njenemu jubileju.

Kako pa bomo proslavili 75 letni jubilej naše največje kulturne ustanove?

Kako se oddolžili našim velikim prednikom, ki so jo ustvarili? Kako njenemu duševnemu očetu, nesmrtnemu A. M. Slomšku?

Največjo in najlepšo hvaležnost jim izkažemo s tem, da do

5. marca t. l.

vsak Mohorjan pridobi vsaj še enega novega uda za Mohorjevo družbo.

Slovenec, Slovenka, tvoja skrb bodi, da ne bodo v nobeni slovenski družini manjkale Mohorjeve knjige!

Ljubljana

○ »Krekova mladina« Ljubljana. V petek 25. februarja ob sedmih zvečer predavanje samo za ženske članice »Krekove mladine«. Predaval bo g. dr. p. Tominec, Tovarišice, pridite polnoštevilni udeležbi vabimo vse članice in prijateljice!

○ Društvo Treznost priredi svoj redni sestanek v sredo 23. februarja ob trideset na sedem zvečer v klavirski sobi moškega učiteljskega društva v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Komemoracija za pokojnega br. Prednarjem. 2. Nadaljevanje predavanja br. predsednika dr. Mikiča o reševanju alkoholikov. K polnoštevilni udeležbi vabimo vse članice in članice, ostale abstenente in sploh vse prijatelje našega pokreta.

○ Gremij trgovcev obvešča članstvo, da se je 22. februarja na gremijski šoli zaključil I. semester z razdelitvijo spričeval. Učni gospodari naj ob vajencih, ki obiskujejo šolo, zahtevajo spričevala na vpogled. — Načelstvo.

○ Versko-znanstveno predavanje za izobražence v predavalnici Doma za duhovne vaje bo nocoj ob pol 8. Predava g. univ. prof. dr. Franc Grivec: »O prebujenju cerkve«.

○ Prosveta Krakovo-Trnovo priredi drevi ob pol 8 predavanje v Prosvetnem domu. Predaval bo g. prof. dr. Šarabon. Predavanje bo pojasnjevalo lepo število skriptičnih slik. Vabimo vse članice in prijatelje, da se večera v čim obilnejšem številu udeležijo. Točno!

○ Izlet k Sv. Joštu nad Kranjem priredi Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk Krekova prosveta v nedeljo 27. februarja: Odhod ob pol 7 zjutraj z glavnega kolodvora. Po prihodu na Sv. Jošt sv. maša. V slučaju slabega vremena i let odpade.

○ Vodopravna obravnava za napravo obrežnih zidov in jez v Gradaščici nad izlivom v Ljubljano. Mestna občina Ljubljana je z vloge z dne 1. februarja 1927, št. 1750, zaprosila za vodopravno obravnava za napravo obrežnih zidov in jez v Gradaščici nad izlivom v Ljubljano, češ, da je nujno potreba obnoviti jez pri Zalekarjevi tovarni, napraviti letonski zid na močnem temelju ob desnem bregu struge in istotako zavarovati tudi levi breg Gradaščice. Ker zadevajo ti predlogi ob tuk. pravomočno odločbo z dne 16. septembra 1925, H. št. 477, in je po § 42 z dne 23. avgusta 1877, dež. zak. bivše vojvodine Kranjske, št. 14, mestna občina ljubljanska prizadeta stranka, se razpisuje v stvari po § 54 in 61. vodopravnega zakona kranjskega vodopravne obravnave na dan 24. februarja ob 10 dopoldne s sestankom na mestu pri izlivu Gradaščice v Ljubljano. — K tej obravnavi so vabljeni vsi udeleženci s pozivom, da mi eventualne ugovore, odnosno pomisleke proti izvedbi nameravanih del, za katera načrti leže do dneva obravnave na vpogled strankam med uradnimi urami pri mesnem magistratu v Ljubljani in občinski pisarni na Viču, na dan obravnave pa pri vodji komisije, prijavijo ustno ali pisмено vsaj do dneva ogleda, najkasneje pa do zaključka obravnave vodji komisije, sicer se bo oziralo pri odločanju o izdaji vporabljenega dovoljenja za nameravana dela le na pomisleke iz javnih ozirov. — K tej obravnavi se vabijo poleg interesentov, ki jih je imenoval mesni magistrat, tudi vsi drugi interesiranci, ki menijo, da imajo priti vpoštev. Pri mestnem magistratu so načrti na vpogled v pisarni vodopravnega referenta g. dr. Krdeta med uradnimi urami.

○ Čigava je suknja? Dne 9. januarja je zavrnil Josip Guzelj zastavil v neki ljubljanski kavarni možko zimsko suknjo za 200 Din. Suknja je modernega kroja, sive barve in ima zadaj dragonar. Vredna je 700—800 dinarjev in jo je policija zaplenila. Ukradena je bila v času od 7. do 9. januarja in sicer najprej na kaki veselici ali prireditvi, ker se na suknji še poznajo ostanki konfetov. Lastnik naj se javi na policiji.

○ Tatvine. Delavcu Antonu Anžurju je na glavnem kolodvoru nekdo ukradel v ponedeljek delavsko knjižico. Neznani zlikovec je najprej mislil, da bo dobil v knjižici kak denar. — Neka delavska žena je zopet hodila svoj križev pot od oblasti do oblasti, ker je napravila »velike zločine in ukradla na glavnem kolodvoru za 9 Din premoga. — Jože Špan je nananil, da ga je nekdo osleparil za 125 Din.

○ Pogrošana deklica. Trgovec Ferdinand Ferenc s Poljanske ceste 77, je nananil policiji, da je odšla v nedeljo neznankam njegova dvajsetletna služkinja Anica Ahčinova. Anica je že prej tožila Ferencu vajenki Josipini Spitzer, da ji je hudo na svetu in da bo do že v ponedeljek slišali nekaj žalostnega o njej. Upravičena je bojazen, da je šla Ahčinova v samomor.

○ Policijske vesti. Policija je aretirala eno osebo radi nevarne grožnje in eno radi razgrajanja. Dalje sta aretirani dve osebi radi poverbe. Policija beleži nekaj manjših tatvin, en slučaj pijanosti, en slučaj nedostojnega vedenja, eno prekoračenje policijske ure in en prestop ekoper cestnopolicijski red.

○ Eučno olje najcenejše pri Kolšek u. Dunajska cesta št. 47.

○ Veliko izbiro raznega perila in bluz priporoča Iga Zargi, Sv. Petra cesta.

○ Vrtnice, nizke, visokodebelnate, vrtnice plezalke, pritlikave marelice, črešnje, višnje, divje trto, lepotično grmovje, flider za živo mejo, razne trajnice nudim občinstvu v

bogato nabožno literaturo kot mogoče noben drugi narod, o kateri se nam seveda komaj sanja.

Slednjič je treba upoštevati, da so Francozi v drugačnih razmerah, n. pr. v Francoski Kanadi, v Belgiji in tudi v Švici, ustvarili za katolke bolj ali manj idealne razmere. Na drugi strani so tudi nekateri drugi narodi poleg in deloma brez Nancev obranili ugodno stališče, kot n. pr. Poljaki, Ogrji, Italijani. — Nemški vzgled torej tudi tu ni nenadomestljiv in velik del zaslug pri sedanjem verskem stanju na Slovenskem je le izliv pravega socialnega dela slovenske duhovščine med ljudstvom, ki ga je vršila največ iz lastne vneme in razumevanja svojega poklica.

Največ razlogov, ki govorijo pri nas za nemščino, je praktične, gospodarske ali trgovske narave. Že od nekdaj se poslužujemo mi v takih stikih z njimi le njihovega jezika, oni pa našega tako rekoč nikoli. Težko je pričakovati od toliko večjega, močnejšega naroda, da bi občeval z nami kot enak z enakim. Sila razmer je prevelika. Vendar je jasno, da je bila ta sila pred prevratom neprimerno večja kot je danes. Tako bi v lastni državi lahko vsaj nekaj dosegli tudi v tem oziru, če bi resno in zavedno hoteli in bi ne hodili kar naprej po navajeni poti. Dosegli bi lahko večjo pariteto kot jo imamo sedaj. Nemci in Avstrijci se uče v svojih šolah že od nekdaj francoščine in zanimivo je, da se jo v Avstriji še sedaj obnavljajo čisto nadomestiti z angleščino radi tega, ker je francoščina na Balkanu tako razširjena. Če bi se torej tudi mi učili francoščine in bi se v njej obračali do njih, bi istotako shajali kakor shajajo Romuni, Bolgari, Grki, Srbi, Turki itd.

Toda tudi slovensčini bi pridobili lahko naši pridobitni krogi več veljave in našim ljudem več kruha, če bi se vzeli skupaj in organizirano (po svojih žrtonih) napravili kak načrt, s katerimi kraji odna. firmami bodo dopisovali slovenski. Trgovci, pa bodisi nemški ali italijanski, bi se na ljubo svoji koristi prilagodili tudi temu načinu, ko bi videl, da ne gre drugače. Pri velikih narodih je

narodno gospodarstvo največji pogon za uveljavljanje jezika v svetu, pri nas pa ne kaže dosti umevanja tozadevnih nalog. Primerna politika in večja požrtvovalnost bi uspešno odvrčala tudi nemško penetracijo. O stvari se je že večkrat pisalo v časopisju, ali nič ne vemo, s kakšnim uspehom. Želeli bi bilo, da bi nam tozadevni strokovnjaki pojasnili, koliko delajo naši pridobitni krogi tudi v tem pravcu.

V skrajnem slučaju bi se dalo mnogokaj nabaviti prav tako drugod, v Franciji, Belgiji, Češki itd., — mogoče še po nižji ceni. Saj sta n. pr. francoska tehnika in obrt tudi v vsakem oziru na višku. Svoj čas smo bili resda tako rekoč navezani na najbližje meje, danes pa so prometna sredstva tako razvita, da nam je tudi Francija čisto blizu — in bo še bližje, ko padejo razne takse za viza. Saj je danes tudi v Franciji lepo število naših izseljencev. Mi radi pozabljamo, da so se mnogi še bolj oddaljeni narodi — učili predvsem francoščine, tako Poljaki, Rusi, severni in balkanski narodi, dasi bi jim nemščina bila bližja, pa so kljub temu lahko napredovali.

Tudi z gospodarskega stališča nemščina za nas torej ni več tako absolutno potrebna. Jako tehtna se mi zdi slednjič politična stran tega vprašanja. Ta govori odločno v prilog francoščini. Nemci so nam bili in nam bodo ostali nevarni za naš narodni obstoj, že ker jim zapiramo pot do morja. Francozi nam nikjer ne križajo interesov in nam niso v nacionalnem pogledu prav nič nevarni. Z Nemci se da doseči v najboljšem slučaju modus vivendi, Francozi so nam danes edini veliki prijatelji in zavezniki. Gotovo pa je tole: Če pride naš problem — in vsi se nadamo tega — zopet pred mednarodni forum, bodo Francozi sigurno zraven. In če jih s svojo politiko odbijemo, se nam lahko zgodi, da s njih ne bomo imeli niti enega zagovornika več in drugo zlo bo huje od prvega. Mi smo sedaj v svoji nepolitičnosti v tem oziru mnogo grešili in smo veljali na Quai d'Orsayu za tihe germanofile — v nasprotju

s Srbi, ki so Francozom najboljši prijatelji. Mi se moramo danes v lastni državi zavedati, da tudi nekaj pomenimo in da inozemstvo pazno zasleduje naše razpoloženje. In francoska diplomacija je ena prvih na svetu. Obenem opozarjamo na tradicionalni pomen in važnost nacionalne propagande pri Francozih. Kot svetoven narod z obseznimi kolonijami širom sveta — saj je skoraj ena tretjina Afrike v francoskih rokah — goje stike in pozicije — četudi včasih le duševne — po vseh državah. Oni so v tem oziru silno agilni in občutljivi. In natančno imajo v evidenci, kako stal še zavzemajo razni narodi do njih. Za svojo politično propagando pa tudi ogromno žrtvujejo — pri tem pa so vsi edini brez ozira na svetovni nazor — in vzdržujejo po mnogih deželah — misijonske ali lajske — šole, institute itd. Ne bomo se zmotili, če trdimo, da jim je njihova kulturna propaganda zasigurala zmago v svetovni vojni. In Nemci so se po vojni precej zavedli svoje napake in jo skušajo poravati.

Tudi nam Slovencev so pokazali Francozi svojo naklonjenost in podporo ne le pri mirovnih vprašanjih, temveč tudi pozneje pri raznih prilikah, ki pospešujejo stike z njimi. Že iz tega edinega razloga se mi ne zdi oportuno, poganjati se preveč za prednostno stališče nemščine v naših šolah. Kolikor je res potrebna, se bo nemščina itak sama po sili razmer obdržala v našem življenju.

Zadnji čas je končno tudi, da se i mi uveljavimo v svetu. To je brez znanja francoščine ali angleščine nemogoče, ker je danes nemščina precej potisnjena v stran. Na raznih kongresih, pri prekomorskih trgovskih zvezah, pri raznih vrstah propagande je francoščina nujno potrebna. Če se tega ne zavemo v zadostni meri, ne bomo nikoli neposredno sodelovali o svoji usodi.

Ako potegnemo sedaj črto in napravimo bilanco, menda lahko rečemo, da je francoščina za nas bolj tako važna kot nemščina, če ne bolj. Oporekal bo mogoče kdo, da sem navajal

več razlogov za francoščino kot za nemščino. Gotovo, a razloge za nemščino so že drugi obširno našli, ker pa se navadno trdi, da govorijo za francoščino edine sentimentalni razlogi, je bila moja naloga v svrhu čim večje objektivnosti, prikazati tudi te v pravi luči, zlasti ker so v javnosti manj poznani.

Res je tudi, da nam je znanje nemščine bolj ali manj potrebno že radi tega, ker se drugače ne moremo uspešno obraniti njihove premoči. A če se hočemo res uspešno in zavedno braniti, se ne smemo učiti največ le nemščine. Ker če nismo v dovoljni ali večji meri že kakšnega drugega vplivnega jezika, podlegamo nehoti nemškemu vplivu, ki tako fasciniira še sedaj premnogo, zlasti le praktično računajoči ljudi iz vrst malomeščanstva in jim ne da, da bi se razmahnili v večjo narodno samozavest.

Smešnice

Zakonske ljubeznivosti. Mož se na kolodvoru poslavlja od žene. »Svoje drage ženičice na potovanju pač ne boš pozabil!« — Mož: »Ne, ne! Takoj si bom na robu napravil vozeli«

Videz vara. »Ne morem razumeti, kako moreš toliko jesti, pa si tako majhen?« pravi mati sinu, ki je srebal že tretji krožnik juhe. — »Jaz mislim, mamica, da znotraj nisem tako majhen, kakor zunan izgledam!«

Ni bilo tako. Berač: »Prosim malega darila. Sem ubog slepec.« — »Kako to? V nedeljo sem vas pa videla, kako ste brali »Slovenec«. — Berač: »Ne, ne! Samo »Ilustrirana Slovenec« sem gledal.«

mestu in na deželi. Sprejemam napravo in negovanje vrtov. Anton Ferant, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3.

Maribor

□ Poslanec SLS za oblasno skupščino so dospeli včeraj v Maribor in so imeli svojo klubovo sejo.

□ Zanimanje za oblasno skupščino je po vsem mestu veliko. Razpravlja se le o tem in ugotovi o vseh mogočih vprašanjih. Saj pa tudi ni čudno, ko pa Maribor do zdaj še ni imel svoje posebne, pokrajinske skupščine. Gotovo je, da je Maribor s tem dnevom postal novo središče gospodarskega in kulturnega napredka Slovenije.

□ Za stanovanjsko posojilo se jih je že nekaj priglasi. Večino pa straši splošna nestalnost današnjih razmer. Ker uredba pravi, da imajo do tega posojila pravico le uradniki in ne državni nastavljenici, se bo poizkusilo doseči še to izpremembo.

□ Kaj dela filmska cenzura? V uredništvu »Slovenec« so se te dni ponovno zglasili različni Mariborčani, ki so želeli, da se naj vendar javno ožigosa reklamo nekega kinopodjetja, ki je razobrazilo prav nedostojne slike, ki se seveda pozneje objavljajo v kinu. Na vse te pritožbe je uredništvo moglo le pripomniti, da posluje tudi v Mariboru posebna cenzurna komisija, ki pa seveda tudi nosi odgovornost. Zato dines pozivljamo to komisijo, da naj se sama pred javnostjo zagovarja, zakaj ne le zdej, ampak redno dopušča filme in reklame, ki še slabše vplivajo kot film sam. Ako pa komisija tega ne bo storila, tedaj bomo pa mi povedali svoje mnenje.

□ Trije požari v eni noči. V noči na torek je bila mariborska požarna bramba trikrat alarmirana radi ognja, ki pa se k sreči nikjer ni razvil v večjem obsegu. Okrog 7 zvečer je opazila čuvajka v stolpu ogenj v Melju. Ognjegašci so takoj odhiteli na kraj požara, gorela pa je le suha trava na pobočju železniškega nasipa poleg mosta. Nevarnosti ni bilo nobene. Trava se je najbrž vnela od ogorkov iz lokomotive. — Ob tričetrt na osem je bil javljen drugi ogenj na Koroški cesti. Vnelo so se saje v dimniku hiše št. 102. last g. Ivana Krušič. Ogenj je pogasil dimnikar. — Tretji alarm je bil v torek ob 5 jutraj. Javljen je bil požar v Frankopanovi ulici pri kadetnici. Ognjegašci so se odpravili v označeni smeri v avioturbino, toda ognja niso našli nikjer. Šele kasneje so izvedeli, da je gorelo v spodnjem Radvanju pri posestniku Lohniku. Ogenj pa so pogasili radanjski ognjegašci.

□ Izprememba na okrajnem zastopu v Mariboru. Ker je dr. Pirkmajer predvsem iz političnih motivov izpremenil gerentstvo tudi pri okrajnem zastopu v Mariboru, pa je odzvil SLS vpliv v zastopir in ga dal SDS in radiševcem, ki so oboji sramotno propadli, bo dr. Pirkmajer te dni predložil novo izpremembo, ki jo bo odgovarjala objektivno dejanskemu stanju.

□ Pripravljalni odbor za ustanovitev osrednjega strelskega društva mariborske oblasti s sedežem v Mariboru nas obvešča, da se bo vršil ustanovni občni zbor v petek, dne 25. februarja ob 20 v dvorani restavracije Pri Zamorcu v Gosposki ulici. Ljubitelji strelskega sporta in prijatelji te patriotične organizacije dobrodošli!

□ Ljudska univerza. Opozarjamo na velenjanje Beethovnov večer, ki ga priredi graška Uranija v petek 25. februarja v veliki kazinski dvorani. Že po sestavi sporeda bo prireditev za Maribor nekaj povsem novega.

□ Trije enodnevni sadjarski tečaji se bodo vršili v marcu na državnih srednjih vinarskih in sadjarskih šoli v Mariboru: V torek 1. marca tečaj o precepljanju sadnega drevja; v sredo 2. marca tečaj o sajenju, gnojenju in ssaženju sadnega drevja; v ponedeljek 7. marca ponovno tečaj o precepljanju sadnega drevja. Pouk bo teoretičen in praktičen in bo trajal vsak dan od 9 do 12 in od 14 do 16. V interesu sadjarjev samih je, da se udeležijo omenjenih tečajev v čim večjem številu.

□ Dva smrtna slučaja. Umrl je komaj 28 let star zasedni uradnik Rudolf Hofler, stanujoč v Keševci ulici 2. — V bolnici je umrla na pljučnici gospa Josipina Stupan, žena zasednega uradnika, v starosti 56 let. Stanovala je v Sveti ulici 25. Rajna zapuščila moža in dva prestrbljena otroka. Oba pogreba se bosta vršila danes popoldne.

□ Smrtna kosa. Včeraj popoldne je umrla v mariborski bolnici soproga znanega mariborskega hotelirja g. Halbwiedla. Naše iskreno sožalje!

□ Nezgoda mestnega avtomobila. V torek okrog 10 dopoldne je vozil mestni avtomobil po cesti iz Kamnice proti Selnici. V bližini Selnice je velik klanec in ravno takaj, kjer se odcepi od glavne ceste druga cesta proti dravskemu brcu, je vse v ledu. Ko je prišel avtomobil na led, mu je izpodneslo kolesa in je padel v jarek. V vozu je bilo poleg šoferja pet potnikov in od teh sta bila dva laje poškodovana. Na avtomobilu so se razbile samo šipe, sicer je ostal nepoškodovan in se je tudi sam pripeljal od kraja nesreče nazaj v Maribor. Na voz bo treba vstaviti nove šipe, nakar bo zopet sposoben za promet. Nesreče ni zakrivil šofer, pač pa jo je povzročila slaba in ozledena cesta. Poškodovana sta selniški župan g. Heinrich Martin in soproga pekovskega mojstra iz Selnice Marija Pečnik. Mariborski rešilni oddelček, ki je bil poklican na mesto nesreče, je oba ranjena obvezal.

□ Združenje rezervnih častnikov, pododbor Maribor, si je na občnem zboru 30. januarja izvolil nov odbor, ki se je na 1. redni odborovi seji 4. februarja sledeče konstituiral: predsednik Jakob Perhavec; podpredsednik Jože Barle; blagajnik Bruno Parma; tajnik Joža Princ; odbornik Ljudevit Pucelj. Nadzorni odbor tvorijo: predsednik dr. Maks Kovarčič in člana Fran Skaza in Ivan Volavšek. — Sestanek članov, kateri je bil napovedan za danes, se preloži na četrtek 24. februarja v radiodvorani hotela Zamorec. Predava polkovnik g. Dušan Božič o balkanski vojni 1912 do 1913. Za člane tega pododbora udeležba obvezna.

□ Stavbena podjetnost v mariborski okolici. Stavbena podjetnost v mariborski okolici se je v zadnjem času zelo dvignila in reči moramo, da je večja nego v mestu samem. V Novi vasi pri Mariboru se je osnovala stavbena železničarska zadruga pod imenom Naš stan. Ta zadruga bo pozidala to spomlad ob levi strani Radvanjske ceste 28 enodružinskih hiš z vrtovi okrog stavb. Temelji in kleti za te mišne hišice so že izkopane. Hiše bodo prtilične, s tremi sobami, kuhinjo, shrambo, kletjo in s precej velikim vrtom. Ko bodo dograjene te stavbe, bo zvezan Maribor potom hiš z Radvanjem.

□ Kupitje trgovskega agenta. V Mariboru in okolici je prodajal neki Pohar blago (trikotaja in drugo) švicarske trdnice Sonderegger iz Hertsene. Pohar je pri naročilu zahteval vedno predujem ter dobil od strank večje vsote, do 300 Din, za kar je izdal potrdilo. Stranke pa so zastojale čakale na naročeno blago, ker ga Pohar sploh ni naročil v tovarni, ampak je porabil nabrani denar zase. Oškodoval je na ta način več sto strank, ki so ga prijale policiji in ta državnemu pravdnistvu.

Celje

□ Orlovsko akademijo priredi celjski orlovski odesk na praznik sv. Jožefa 19. marca v Narodnem domu v Celju ob 4 popoldne. Na tej akademiji nastopijo Orzi in Orlice mestnega oddelka, odnosno krožka, v raznih točkah telovadbe, in deklamacije. Nastopile bodo tudi gojenke v nežni igrici »Jezušček med cvetjem«. Na akademiji sodeluje tudi orkester železničarske godbe iz Celja. Vsa soseda in sorodna društva v mestu kakor tudi okolici so naprošena, da na ta dan ne prirede nikakega javnega nastopa. Ta dan naj bo pridržan omenjeni manifestacijski prireditvi naše celjske orlovske mladine. Zato vabimo vse naše prijatelje iz mesta in okolice, da se te akademije naših Orlov in Orlic polnoštevilno udeležijo.

□ G. Karla Geloba ml., kateremu se je v nedeljo popoldne ob priliki prireditve v Narodnem domu pripetila nesreča po streli iz puške, so zdravniki potem hitre operacije rešili demno oko. Levo oko je pa najbrž izgubljeno. Včeraj popoldne so ga obiskali njegovi ljubljanski tovariši. Bolečine so ponehale in je popoldne že mirno spal. Upamo, da se bo temu vnetemu članu naših mladinskih organizacij posrečilo kmalu vrniti se v krog svoje družine, kakor tudi med vrste naših mladinskih organov acij.

□ Pazite na orožje! Pod tem naslovom ugotavlja »Nova doba« v svoji zadnji številki, da je nesrečo pri zadnjem nastopu pri igri »Graničarje« zakrivil nespreten igralec, ki da je ravnal z orožjem tako nerodno, da je ustrelil s slepo patrono naravnost v oko svojega soigralca. Ta informacija ne odgovarja resnici. Prvo imenovani igralec je nesrečo ni zakrivil niti najmanj, temveč se je zgodila radi golega slučaja, ki je izviral iz dejstva, da sta se puški pomotoma zamenjali. Ta igralec bi namreč moral strelati s puško z že izstreljeno patrono, tako da sploh ne bi mogel ustreliti, po nesrečnem slučaju pa je dobil v roko puško s slepo patrono. Ravno v tem je obstojala ta usodepolna pomota, katero pa strelajoči igralec ni prav nič zakrivil. Toliko resnici na ljubo.

□ Podiranje dreves in premestitev vremenske hišice v mestnem parku je po informacijah, ki smo jih dobili od strani Olepševalnega društva, odnosno od njega predsednika dobro premišljena zadeva. Do sedaj je zakrivala vremenska hišica vsem onim obiskovalcem, ki prihajajo iz brvi za poslopjem okroglega sodišča, pogled v sredino parka, kjer se nahaja najlepša točka, to je vodomet s cvetličnimi gradami. Temu nedostatku pa hoče odpraviti s tem, da se odstrani vremenska hišica bolj v ozadje parka in obenem na tem prostoru napravi lepa pot do središča parka, ki bo ob straneh lepo okrašena z lepimi cvetličnimi nasadi. S to novo preureditvijo bo lepota in privlačnost parka še večja. Glede vesili, da se v parku podirajo velika drevesa, pa moramo sedaj ugotoviti, da so se posekale le nekatere male jelke, ki jih je napadel lubadar. Pri tej priliki smo dobili tudi te informacije, da namerava Olepševalno društvo resnično prestaviti pot, ki pelje po sredini parka in ki zelo moti lepoto parka, v ozadje istega, kjer se nahaja šetališče, ki pa s tem ne bo prav nič izgubilo na svoji privlačnosti. Napravil se bo ob tej poti poseben hodnik, ob cesti pa se izpelje kanalizacija, ki bo zelo omejevala vlažnost, ki je na tej poti že precejšna.

□ Kakor jim kaže. V našem lokalnem listu je izšel izvešček članka, ki ga je priobčil v »Privrednem pregledu« g. načelnik Savič iz Beograd. Dosedaj so bili vsi slovenski krogi nasprotni tendencam, ki jih je izvajal v svoji praksi g. Savič, ker je do sedaj utemeljeval

svoje znano stališče glede demontiranja slovenske industrije samo s stališča vojaških in strateških interesov, ki po našem mnenju prav nič ne drže. Ko je pa g. Savič pričel udarjati na strune, ki brenkajo proti tako zvanim sovražnim ljudem, ki žive ob naših mejah in vzdržujejo tulaj velika industrijska podjetja, pravi Nova doba, da je dosedanja gospodarska politika, kakor jo vodi SLS, proti stremelju g. Saviča, vse obsodbe vredna. Pa če bi Nemci se odločili podpirati skrahirano SDS, bi demokraciji še vedno hvalili g. Saviča? Tedaj bi seveda njihovo stališče bilo najbolj socialno in vzor slovenske gospodarske politike.

□ Ustanovni občni zbor Celjskega godbenega društva se je vršil v ponedeljek zvečer. Udeležba je bila skrajno slaba. Bilo je na tem občnem zboru kakih osem oseb. Za novo godbo na pihala, za katero vlada baže v Celju veliko zanimanja, ni veliko interesa, kakor je pokazal ta ustanovni občni zbor.

□ Poročila posredovalnice za službe o zadnjem tromesečju minulega leta nam kaže, da je posredovalnica dobila v tem času 1076 prijav, od teh 616 od delodajalcev in 460 od delojemalcev. Uspešno je posredovalnica posredovala v 61 slučajih in sicer pri 51 moških in 10 ženskih oseb. Neuspešnih posredovanj pa je bilo 67. Temu primeroma malemu uspehu je kriva v največji meri brezposelnost, ki je posebno občutna v krogih trgovskih pomočnikov in privatnih nameštencev. Tudi med vrstami gospodinjstva osebja je veliko služkinj brez dela. Med delavstvom so najbolj prizadeti v lesni, stavbni, kovinarski in oblačilni stroki. Vprašamo, kako brezposelnost bo vladala šele potem, ako se iz »nacionalnih« vzrokov premeste iz Celja in celjske okolice vsa tako zvana »lujac« podjetja, za kar nekako pledira naša zadnja »Nova doba«?

□ Društvo »Rdečega križa« ima v sredo 23. februarja, danes, ob dveh popoldne v sejni dvorani celjskega mestnega sveta izredni občni zbor, na katerem se bo vršila izvolitev novega upravnega in nadzorstvenega odbora. Na občnem zboru, ki se je vršil pred nekaj dnevi in na katerem sta bila oba odbora že izvoljena, sta ista takoj po izvolitvi radi neke kritike odstopila, vsled česar je treba, da se volitev vrši ponovno.

Laško

Poročeni so bili: Franc Zdovec in Helena Kosmus 20. febr., Anton Lokošek in Terezija Klinar 21. febr., Filipa in Urša Baloh 21. febr., Janez Štancer iz Trbovelj in Jožeta Jančič iz Rečice pa 21. febr. 1927. Naj bodo srečni!

Obrat pivovarne. V avstrijskih časih je bila laška pivovarna močna zasloba slovenskega življa v trgu. Ob raznih slovesnostih je zavirala iz visokega dimnika slovenska trobojica, in pričala, da Laško še vendar ni tako nemško, kakor so ga hoteli Nemci proglasiti. Žal, da sedaj pivovarno nima velike dela in so delavci iz večine odpušteni. Kaj je krivo temu? Naj že narodni ponos vzdrži meročajne faktorje, da zastavlja svoj vpliv za pivovarno ter ji zagotovi obstoj.

Sadjarsko društvo. V Laškem se snuje sađarsko društvo. V nedeljo 27. m. ob pol 9 se sklicuje ustanovni s'od v prostoru tukajšnjega glavnega šolskega poslopja. Na njem predava o sadjarstvu znani strokovnjak gospod učitelj Miloš Leustik.

Trbovlje

□ Miklova Zalac. Preteklo nedeljo je vprizoril dramatični odesk Kat izobr. društva znano igr »Miklova Zalac. To je že deveta predstava v tej sezoni. Ker nimamo svojih prostorov, smo pristleni igrali samo takrat, kadar dobimo prostora na razpolago. Za to igro igralci niso imeli več nego 10 dni časa, a so kljub temu srečno izvedli težko nalogo. S tem so dokazali, da se ne strahijo nobenih ovir, ki prihajajo od vseh strani, pa tudi nobena žrtve ni tako velika, da bi je ne zmagali. Občinstvo je dalo z dobrim obiskom priznanje tem požrtvovalnim delavcem. Ko nasprotniki vidijo naše intenzivno delo, rovarijo na vseh straneh zoper naše pristaje. Zadnje čase pa, ko vidijo, da njih intrige nič ne zaležejo, so sešli po skrajno grdem sredstvu. Nekaterim našim ljudem hočejo uničiti osebno na ta način, da bujskajo hišne posestvalke, naj naše ljudi pomočejo na cesto. Pa to se ne bo obneslo. Že danes jim lahko povemo, da bodo še velikokrat razočarani.

□ Dekliški sestanek se vrši prihodnjo nedeljo ob 3 popoldne v društvenih prostorih. Na sestanek bo skoro gotovo prišla tudi voditeljica »Orliške podzvezde« iz Ljubljane. Temu potem se vabijo vse poštene krščanske deklice in njih matere, da se ga udeležijo.

□ Pri ljudski pesnišnici so zadnje čase vloge zelo narasle in se obeta vesel napredek. Tudi to nasprotniki, posebno demokrate, zelo bode.

Predavanje. Prihodnjo nedeljo predava na Dolu po prvi sv. maši g. dr. Ivo Pirc iz Ljubljane.

Trbovlje

□ Prijava reduciranih vojnih invalidov. Ker je bilo v zadnjem času reduciranih po novem invalidskem zakonu več vojnih invalidov, vdov in sirot, bivačjih na področju tukajšnjega Združenja vojnih invalidov, se tem potom pozivajo vsi reduciranci, da se prijavijo najkasneje do 6. marca t. l. pri vodstvu organizacije, ki bo v smislu zakona povzelo potrebne korake, da se neuteleljene redukcije slištrajo. V to svrhu bo posloval tajnik organizacije vsako sredo in soboto od 4. do 7. ure zvečer do vključno 6. marca t. l. v gostilni Pravdič, kjer bo sprejemal prijave reduciranih vojnih žrtv, ter dajal potrebna pojasnila.

Kamnik

Seja okrajnega zastopa v soboto, dne 19. febr. 1927 je pokazala zopet politično zrelost in smisel za gospodarske potrebe zastopnikov naš dične SLS. Sledilni so o okrajnem proračunu. Ko je šlo za podporo Palovčanom, ki mislijo graditi novo cesto, ker so zdaj res skoro popolnoma odrezani od sveta in se je od naše strani predlagala podpora, kar so vezani Palovčani na same doklade na zemljiški davke (nimajo niti ene obrti ne ene gostilne), se je seveda moral obregnuti vanje demokratski zastopnik dr. Karba, češ, četudi imajo stališče za zvonovo, ubožni, vendar jim dajmo. Kako milostno, g. doktorji Čudno še, da niste, ko so naši župani

glasovali za 8000 Din podpore kamniški občini za most čez Bistrico, te podpore odklonili sklicevaje se na vloge v Slovenski banki! To bi bilo bolj velikušno. — In pa poslednji so naši demokrate! Glasovali so vsi skupaj soglasno za zapuščino prejšnjemu živinorejskemu odboru, ko pa je bil izvoljen isti odbor, so se zgražali demokrate, da se vlačijo politika v živinorejstvo in naj bi se volili samo strokovnjaki, in naenkrat niso bili zadovoljni z možmi, ki so jim četrt ure prej izrazili svoje zapanje. Seveda, da živinorejstvo more biti strokovnjak recimo vsak zidar ali lekarnar, samo da ima demokratski patent. Kmet, ki je pa pristal SLS, pa seveda nima pojma o živinoreji. Seveda, kmeta, zabitega kmeta, je treba vedno poučevati, kaj ne, če ne drugače, jih je treba dati v živinorejski uk kakemu zidarskemu mojstru? — Okrajni zastop je dovolil za povzdigo živinoreje in ureditev kriške planine za vzgojo mlade živine 30.000 Din, vsled česar bo okrajna doklada znala okroglo 100%. Je pa nujno potrebno in zadnji čas je, da se v kamniškem okolišču stori za povzdigo živinoreje več kot sedaj. Zastop je zopet sprejel v službo okrajne dostavljavec, ker so župani morali celo ru-bežen vršiti med svojimi občani, kar nikakor ni v ugled županske časti. Seveda tudi to ni bilo demokratom po volji, saj v Kamniku ima g. župan itak policijo za take stvari.

Poštni lokal v Kamniku je pod vsako kritiko. V tesnem in temnem prostoru uradujejo tri uradnice in dva uradnika, pa vedno je še par pismonoša notri. Ali ne bi moglo pošto ravnateljstvo najeti zdej prostore, kjer je podružnica Trgovske banke, ki se sedaj ukine. Lokali bi bili ravno dovolj veliki, udobni, na Glavnem trgu in uradovanje radi pomanjkanja prostora ne bi trpelo kot dosedaj, ko mora prenehati vse prometno uradovanje na pošti, kadar pride z vlakom polna, dokler ni ista razdeljena, tako do 10. ali pol 11. ure. Stranke morajo pa pri zaprtih okencih čakati. Opozarjamo pošto ravnateljstvo, naj se pobriga pravočasno za novi lokal, ker menda že sili vanj neki štajerski trgovec, manufakturist. Trgovin pa imamo v Kamniku že dovolj. Gotovo bo vsa kamniška javnost, posebno pa pridobitni sloji, hvaležna ravnateljstvu, ako pridobi omenjene lokale za poštne urad.

Ptuj

□ Smrtna kosa. Na Vikiavi je umrla dne 14. februarja gospa Lina Auer, roj. Mally, vdova tajnika brazjavnega ravnateljstva. Pogreb se je vršil dne 16. februarja. — Kmalu nato, dne 18. februarja pa je nenadoma umrla njena sestra gospa Terezija Rosič, soproga uradnika agrarne reforme. Pogreb se je vršil dne 20. febr. na pokopališče v Rogoznici. — Na Stukih je umrla gospa Ana Sever, pokopani so jo dne 18. februarja. — Istega dne je umrl g. Martin Rajh, 58 letni krojaški mojster v Budini. Doma je bil v Drsteli pri Sv. Urbanu. Zapustil je ženo in dva sinova, ki sta se oba posvetila očetovemu poklicu. Rajh je bil dober srčen, družaben in vesel mož ter je slovel kot dober muzikant na svatbah. Bil je zaveden Slovenec. Ob obilnem spremstvu obrtnikov in drugega občinstva so ga pokopali dne 19. februarja popoldne. Naj v m. p.!

□ Prememba posesti. G. Fr. Urban, mesarski mojster, je kupil od g. Teichnerja hišo v Panonski ulici.

□ Mestno gledališče. Deseto premiero je proslavilo Dramatično društvo s Cankarjevimi »Pohujšanjem v dolini šentflorjanske. Scenarija lepa. Čudili smo se, da se s pripristimi sredstvi, ki so na ptujskem odru na razpolago, da doseči tak scenični efekt. Zato lahko trdimo, da je v scenariju naše gledališče pod Bratinovim vodstvom jako napredovalo in doseglo lepo višino. Da je tudi umetnostna stran z njim, go. Gabrijeličev in g. Kauklerjem pridobila, je obče znano in ni potrebno posebej naglašati. Ga. Gabrijeličeva in g. Kaukler sta nastopala tudi že pred Bratinom. Napredovala pa sta tudi letos in si pridobila sigurnost in ugledno igrjo. — Gledališče mora postati kulturna potreba. Da je tudi v Ptuj, kaže obisk. Ni velika gledališka družina, ki se zbira v mestnem gledališču, kadar gre prava umetnina čez oder, a glavno je, da jo tudi v Ptuj imamo. Baravalle je zapisal v propagandni knjigi »Süddeutsche« pikro obsodbo prejšnjega nemškega gledališča. Če so vzprizorili del nekakega nemškega pesnika, da ga onečastili, tako slabo so ga predvajali. Čim huši je bil nacionalni boj tem manj je nudilo spodnještajersko nemško gledališče. Če vinograd ni obrodil, je bilo gledališče prizano, ker ni bilo duševne potrebe. Da, duševna ali kulturna potreba je ono, kar vzdržuje gledališče. Vinograd letos niso obrodili — pa saj vinogradnikov itak ni v gledališču — a vendar je naš Muzin hram reprezentant kulturnega življenja, ki polje v panonski prestolici. V Ptuj imamo krog občinstva, ki mu je ta hram kulturna potreba. Če bi navajali igralce v »Pohujšanju«, bi seveda morali pohvalno omeniti g. Bratino, gđ. Gabrijeličev in g. Kauklerja, ki bi jim morali še postaviti ob stran gđ. Preka, Sulerja ter gđ. Wagnerjevo. — Deseta premiera je bila dobra in lepa. — Janez Gaber.

Slovenska krajina

Dol. Lendava. Vsa je že zelo težko pričakoval, da bi se pri Rediču dovolil prehod čez državno mejo, da bi ne bilo treba za vsako malenkost narediti velikega ovinka preko Čakovca, Kotoribo proti Kaniži. Sedaj je v tem ozirom storjen prvi korak. Od sedaj naprej se smejo izdajati potni listi, s katerimi se lahko prekoraci meja pri Rediču. Upanje je, da za tem pride še drugo, kar si tudi ravnatoko ali še celo bolj želimo; da se namreč otvori tudi železniška proga. To bi bilo za okolico velikega pomena.

Brdka izguba. Pred dobrim tednom so v Krogu pri M. Soboti položili v grob zemeljske ostanke salezijskega klerika Franca Titiana. — Umrl je v začetku študiral na gimnaziji v M. Soboti in tam dovršil dva razreda. Potem je vstopil v salezijsko družbo in je v Veržeju dovršil 3. in 4. razred. Lansko jesen je bil na Radni preoblečen. Odkar je dobil talar, je mislil vedno na srečni trenutek prve vs. maše. Ni mu bilo določeno, da bi ga dočakal. Bog je hotel drugače in njegova volja se je izpolnila. V začetku kašelj, nazadnje smrt. Pogreb je bil lep. Na stotine ljudi je prišlo iz domače in sosednjih vasi. Dijaški pevski zbor iz Veržeja mu je zapel zadnjo pesem. Udeležili so se pogreba tudi gojenci »Martinišča« z ravnateljstvom. Na grob so položili lep venec. — Gospodov služabnik je bil v življenju, zato lahko upamo, da se z njim veseli.

Dopisi

Črmošnjice pri Semiču. Zadnji čas v naši fari razsaja španska bolezen. Dočim je veliko oseb obolelo, ni še nobenega smrtnega slučaja. — V nedeljo so lepo in ljubko igrali naši otroci »Sne-gulčico« in »Deklico s tamburico«. Kdor se želi še naučiti veselja, naj le pride pogledat naše malčke na pustno nedeljo ob pol 3 popoldne, ko se igri ponovita z bogatim sporedom. — Čas predpusta bo kmalu minul. V celi fari smo imeli samo

štiri poroke. — Na sv. Matije dan (24. febr.) je pri nas sejem. Upamo, da bo dobro obiskan ako Matija — ki led razbija, če ga ni, ga pa naredi — ne predrugači.

Dolenji Logatec. Dne 15. t. m. je bil v Dol. Logatcu izvoljen za župana dosedanj župan gospod Gabriel Oblak in vsi občinski svetovalci iz vrst SLS. Že pol ure pred zaključkom izvolitve se je zbralo pred občinsko hišo par sto volivcev in nešteto drugega ljudstva, ki je nestrno pričakovalo izida. Točno ob pol 8 se je razglasil izid, nakar je društvena godba zasvirala »Lepa naša domovina« in ljudstvo je z navdušenimi ovacijami pozdravljalo g. župana. Nato se je razvrstil sprevod z godbo na čelu in z vsemi odborniki SLS ob lepo razsvetljeni bakljadi. Množica je ob zvokih godbe in z nepopisnim navdušenjem vzklikala na čast župana in Slovenski ljudski stranki. Po dokončanem obhodu se je vrnil v nabito polnem Društvem domu prijateljski sestanek. Bilo je splošno navdušeno razpoloženje po govoru g. župana in po bodrilnih besedah govora g. Hrena. Svetu se je dokazalo, da Dolenji Logatec je in ostane zvesta trdnjava SLS.

Kulturni pregled

Georg Morris Cohen Brandes - njegovo delo in doba.

(Nekaj misli ob njegovi smrti.)

19. februarja 1927.

Literatura je vedno bila in bo ogledalo časa, v katerem je nastala. In vse literarne struje v teku let so vereni odsev gibanj in menjajočih se nazorov v življenju posameznih narodov. Isto tako je kritika — mislim na one velike duhove, ki deloma določajo smer in kažejo nova pota — v povsem gotovemu odnosu do svojega razdobja. Pri malih narodih, ki se literarno živahno gibljejo, je to še bolj opaziti in bi bil nad vse zanimiv študij. Eden takih narodov je gotovo tudi danski — saj šteje ta trmilijski narod toliko in toliko imen, ki so svetovno znana. Eno teh imen je v teh dneh še bolj zaživel — zakaj umrl je veliki sin male Danske, Georg Morris Cohen Brandes.

Odkar je prvi moderni danski žurnalist (1819 do 1887) Meir Goldschmidt utrl Judom, ki so bili do tedaj na Danskem malone brezpravna kasta, pot v javnost, je mnogo talentov prišlo do veljave, ki bi se sicer izgubili. Zlasti je mnogo storil v tem oziru Goldschmidtov roman »En Jøde« (1845) s svojimi scenami iz starodajnega življenja.

Tudi Georg Brandes je bil Jud, rojen vprav v dobi umirajoče romantike, na pragu naturalizma. (Rojen 4. februarja leta 1842 v Københavnu.) Starši — judovski trgovci — so skrbili z vso verno za skrbno vzgojo in izobrazbo. Sedemnajstleten je maturiral in leta 1864. je postal magistr estetik cüm laude praecipua, kot še posebej poudarja Jørgensen.

Po zaslugi Goldschmidta, ki je predsodke proti Judom ubil, so bile dostopne mlademu nadarjenemu akademiku najodličnejše meščanske rodbine. Brandes je v tej dobi občeval s Paludan-Müllerjem, Hauchom, H. C. Andersenom in imel mnogo prijateljev, ki so ga seznanjali vsak s svoj m svetom. Po vplivu filozofa Höfdinga se je seznanil tedaj z velikim Kjerkegaardom ter bral njegova dela. Toda sprito rigoroznih zahtev in nazarj tega protestanta, ki pozna samo neizprosni aut — aut, se je Brandes za vselej sprl s krščanstvom. Brandes je bil prvi, ki je nastopil ostro proti dualizmu filozofa Rasma Nilsena (1809 do 1884) s knjigo »Dualismen i vor nyeste Filosofi« (1836) 1838 je neumorno delavni Brandes izdal »Æstheriske Studier« z izvrstnimi monografijami o Hertzju, Paludan-Müllerju, Aarestrupu in Ibsenu. 1869 je izšla druga serija »Kritiker og Portrætter«, 1870 se je Brandes habilitiral na univerzi v Københavnu. Od tega časa nekako se je začel zavedati svojega narodnega poslanstva. Uvidel je, da je sanjava romantika privedla Dansko politično v propad, duhovno pa v nezdruvo svetovdujenost, zato je hotel postati sam veliki klicar k hladni in jasni resničnosti. Ta misel se je utrdila še bolj na evropskem potovanju v letih 1870—71, kjer je prišel v stik z vsemi velikimi duhovji svojega časa — v Londonu s Stuart Millom, čigar tedaj znamenito knjigo »Subjugation of Women« je bil pravkar prestavil. V Parizu je obiskal Hippolita Taenja, brata Goncourt, Emila Zola in Ernesta Renana. V Italiji je doživel predvsem revolucionarja Byrona in Shelleya. Vse to ga je le še bolj utrdilo v misli, da zrevočionira svojo domovino Dansko.

Leta 1871. je pričel s predavanji. Bil je si jejen govornik, blesteč teoretik in duhovito do paradoksnosti. »Svobodno raziskavanje, svobodna misel«, je bilo njegovo geslo. Istočasno pa je visoko na severu pomagal razdirati romantiko Henrik Ibsen; malo pozneje pa na Švedskem Strindberg. Ker je bil Brandes v sodobni literaturi izredno verziran, je med predavanji neprestano z blestečo kombinacijo delal parafraz in izvajal. »Vse kar ima danes v Evropi pomen in ceno, vse stoji pod zastavo svobode in napredka — v Angliji Mill in Darwin, Spencer in Swinburne, v Franciji Taenja in Renan, Zola, Flaubert (Madame Bovary) in Goncourt, v Nemčiji Auerbach, Paul Heyse in Gottfried Keller, v Italiji — Carducci, v Rusiji Turgenjev, Dostojevski in Tolstoj.

Kot doslehen nasprotnik romantike je učil Brandes, da bo tudi poezija — koristna. Tudi lirika naj razpravlja o sodobnih vprašanjih (dobesedno: »Sætte Problemer under Debate«) — to je vedno poudarjal. In celo prometijske duhove kot Shelleya je cenil višje kot znanilce novih idej nego kot umetnike divnega jezika, polnega glasbe iz harmonije. V tem smislu tendenciozna so tudi predavanja Brandesova, ki so izšla v 6 zv. pod naslovom: »Glavne struje v literaturi 19. stoletja.« Jørgensen pravi duhovito in korektno. »Slaba knjiga, če jo smatramo za literarno zgodovino, lepa umetnina, če jo sprejmemo kot bojevitvo delo.« Posamezni zvezki njegovega dela: »Emigrantlitteraturen« (1872), »Den romantiske Skole i Tyskland« (1890) — so prav za prav posamezni oddelki duhovito pisane literarnohistoričnega romana. Toda njegove sodbe o nemški romantiki, o Chateaubriandu so danes nevezdržne, temeljna misel pa je pri vsem delu zgrešena.

Velikega umetnika se kaže Brandes v svojih poznejših delih in esejih — zlasti omenjam: »Danske Diglere« (1877), »Lassalle« (1881) in njegovo grandiozno delo, polno globokih domislekov, povsem novih perspektiv, »William Shakespeare, 3 zvezki 1895, ter »Henrik Ibsen«, 1898. Nas Slovane zanima še posebej delo o Rusiji in Poljski (1898). Da je zelo dobro poznal tudi klasično literaturo in se ž njo pečal, dokazuje njegovo temeljito delo »Julij Cezar«.

Profesure ni nikoli dobil, vlada ga namreč ni hotela prevzeti — pač pa so ga leta 1901. imenovali za titularnega profesorja z došmrtno častno plačo 6000 danskih kron na leto. Delal je do poslednjega, kolikor je mogel. Po kratki bolezni in pri operaciji, ki je sledila, je umrl 19. februarja 1927. Velik v hofenju in zasnovah, velik v delu, prečesto zmoten v premislah in dedukcijah. Vendar je s svojo močno in pregnantno osebnostjo odkril Danski in svetu premožno talentov, mladih umetnikov in pisateljev, za katere mu je tako domovina, kakor ves kulturni svet hvaležen.

Dr. R. L. T.

Soominialite se
Podpornega društva slemen,
Ljubljana, Wolfova 121

Slovenska umetnost v inozemstvu.

Kot nam poročajo iz odbora Slovenskega umetniškega društva v Ljubljani se je koncem januarja zatvorila razstava v Berlinu. Bila je projektirana za mesec december toda radi trajno povojnega obiska se je društvo »Sturm«, ki je povabilo naše umetnike, odločilo in podaljšalo razstavo za mesec januar. Prireditelj je bila v nemški javnosti zelo simpatično sprejeta. Razstavni material je bil te dni prenehan na Dunaj, kamor je SUD povabila ugledna dunajska umetniška skupina »Hagenbunde«. Začetkom maja se odpravi v razstavem paviljonu Hagenbunda v I. okraju, Zedlitzensse velika pomladanska razstava. SUD so pripušeni posebni prostori, kjer bo društvo samo uredilo svojo znatno pomnoženo kolekcijo slik, kipov in grafike. Mednarodne grafične razstave v Florenci, ki se odpravi začetkom marca t. l. v galeriji Palazzo Pitti, se udeležijo na povabilo tudi društveni člani: Bož. Jakac, Tone Kralj in Fran Stinčevšek. Juoslovanske razstave v Ameriki novembra v Philadelphiji decembra v New Yorku januarja v Buffalo se udeležijo leta od Slovencev Fran in Tone Kralj, slednji je razstavil preteklo leto v Benečiji. SUD je tudi povabljen na razstavo v Budimpešti, kjer se bo vršila tekom tega leta in jo bo celotno aranjiral slavni hrvaški slikar Tomislav Krizan. Dosedaj je SUD priredilo v inozemstvu razstave v Hodoninu na Moravskem leta 1923, na Belki leta 1924, v Pragi leta 1926, v Berlinu leta 1926-27, v naši državi pa razen v Ljubljani in Mariboru še v Belgradu, v Solitu in v Sarajevu. Čim bo zaključena dunajska razstava, ki bo že 47 društvena prireditelj bo SUD skušalo realizirati načrt, ki ga vodi še dalje časa, da priredi svojo razstavo v Sofiji. Udeležitev te ideje, ki predstavlja važen korak na polju juoslovanskega zblizanja je odvisna od materialnih sredstev. Inozemske razstave stavijo na neimovito mlado društvo, ki šele pet let obstoja in ne dobiva od nobenih javnih ustanov podpor ali primikov velike zahteve, ki jim pri poštvovalnosti članov ni mogoče vselej ugoditi.

Ali si član Mohorjeve družbe!

Glasba

„Obilič“ v Ljubljani.

V Ljubljani vlada izredno zanimanje za koncert, ki ga priredi akademsko pevsko društvo »Obilič« v petek, dne 25. t. m. v Unionu. Zato prišamo o tem najstarejšem akademskem pevskem društvu v naši državi nekaj podatkov v informacijo našega glasbojubnega občinstva. »Obilič« je bil ustanovljen že leta 1884, in je postal tekom svojega dolgoletnega obstoja eno izmed prvih pevskih društev naše prestolnice; že pred svetovno vojno je užival veli ugled v glasbenem svetu Belgrada, pridobil pa si je glas tudi v inozemstvu, zlasti s koncertno turnejo v Rusiji leta 1911 in na Poljsko leta 1924. Bn sedaj se vrše tudi priprave za turnejo v Českoslovaško, ki se bo izvedla v aprilu t. l. in ki jo organizira českoslovaško poslaništvo v Belgradu. Na čelu »Obiliča« so bili kot predsedniki vedno najuglednejši univerzitetni profesorji. Predvsem je omeniti pokrnega profesorja in člana Srb akademije znanosti g. Andonovića, gg. Bogdana Popovića, bivšega rektorja belgrajske univerze, prof. N. Vučića i. dr. Dirigenti »Obiliča« so bili najodličnejši srbski glasbeniki in še danes zavzemata bivša dirigenta »Obiliča« g. Binički in B. Joksimović častno mesto v vseh glasbenih krojih.

Vse »Obiličeve« koncerte v Belgradu in izven njega pazljivo zasleduje ves belgradski tisk čigar kritiki prisojajo soglasno »Obiliču« prvo mesto med pevskimi zbori Belgrada. Celokupni mešani zbor »Obiliča« šteje sedaj 120 članov, a predstavlja ječe turneje se udeležijo okoli 100 članov. Sedaj nastopa »Obilič« pod spretnim vodstvom dirigenta g. L. Matičića, ki je kot bivši dirigent ljubljanske opere dobro znan ljubljanskemu občinstvu in kot sodanji dirigent belgrajske opere uveljavila osebnost tudi v belgradskih glasbenih krojih. Z zborom »Obiliča« poseti Ljubljano tudi predsednik društva g. dr. A. Leko, docent univ. in odličen član »Collegium Musicum« na belgrajski univerzi ter g. dr. Vladimir Corović, redni prof. univ.

»Obilič« prispe v Ljubljano v četrtek, dne 24. t. m., ob 13. uri 53 minut z osebnim vlakom iz Zagreba. Na kolodvoru privedejo goste zlastno ljubljanskim akademskim in pevskim društvom, nakar se podajo v Akademski kolegij, kjer jim je predskrbljena prehrana. Zvečer po 18 urah vrši nozdrav ljubljanske akademске omladine »Obilič« pred univerzo, odkoder odkorskojo z ljubljanskimi akademiki v središču skrajno mesto do ljubljanskega dvora, tu se bo vršil prijateljski pozdravni večer na čast dragim gostom. — Naslednjega dne, t. j. v petek si gostje oledrjo mesto in pristoje Prešerna pred spomenikom, zvečer ob 20 uri na je koncertni nastop v Unionu. — Vabimo naravno občinstvo, da se v čim večjem številu udeleži srečanja na kolodvoru kakor tudi koncerta »Obiliča«, ki zasluži tudi z umetniškega stališča vso našo pozornost.

Pevski zbor »Obilič« pod vodstvom svojega dirigenta, omernega kapelnika Levre Matičića si je izbral za svoja koncertna turneja v Slovenijo program, ki poleg Mokranjca reprezentira srbohrvaške novejši zborovski literaturo. To nam prišajo imena komentatorjev Jakov Gotovac, Srećan Hristić in Josip Stolcer-Slovenski Korcer, ki na vsa bima »Obiliča«, ima tri dele. V prvem delu so duhovne pesmi, v drugem in tretjem delu pa je zastopana narodna in na lirski nemem. Velik del teh zborov se prvič javno izvaja na koncertu v Ljubljani. Vse tri dele sicer so vokalno značilna samo Gotovčeva »Koleda« (narodni obred v petih delih) ima spremljevanje in sicer olesno za tri klarinete, dva basita in tolkala. Koncert »Obiliča« se vrši v petek dne 25. t. m. ob 20. uri zvečer v Unionu dvorani in so vslopnice v predprodaji v Matični knjigarni.

Knjige in revije

»GEOGRAFSKI VESTNIK« 1926, ŠT. 2/3.

Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani kaže v svojem razvoju lepo sliko slovenskih kulturnih razmer. Čeprav je navezano na videz na nezadostna materialna sredstva, vendar so radi velikega obzora in intenzivnega truda svojih sodelavcev njegove edikcije vedno važen in časten kulturni dogodek.

Pred seboj imamo št. 2/3 »Geografskega vestnika« za leto 1926. Vsebinska je povsem nova in aktualna. Med razpravami priinaša na prvem mestu prvi del študije prof. F. Baša o Mariboru ki obsega historično-geografski razvoj drugega največjega mesta v Sloveniji. Članek odlikuje bistro geografsko gledanje ozemlja, kulturnogeografskih vplivov, kakor tudi gospodarske in etnografske podlage pri osnovanju in rasti mesta tekom zgodovine. Ker imamo o Mariboru razmeroma pičlo literaturo, je razprava večje izpolnila občutno vrzel in bo nujno potrebno za vsakega kulturnega delavca. Z zanimanjem pričakujemo nadaljevanja, ki bo gotovo nudilo odgovarjajočo vsebino kot solidno pisano razprava dr. V. Bohinca v Ljubljani (Ljubljanska mestna aglomeracija in njena antropogeografska meja, glj. »Geogr. vestnik« 1926, t. l. 22 ss.). Korak za korakom gremo tako k pravemu geografskemu umevanju naših mest.

Drugi članek je zaključek meteorološke razprave prof. dr. I. Rubiča o padavinah v Splitu, ki je zbral zanimive podatke novjših točnih opažanj in jih jasno in pregledno razvrstil, tako da dobimo lepo sliko splitskih klimatskih razmer. — Nasproti temu priinaša dr. J. Rus v svojem spisu »Triglav« zopet dve prav tako zanimivi historično-geografski skici: Triglav pod Valvazorjem in Gora krma — Valvazorjev Triglav. P. sani sta črtici izredno živahno in s svojo novostjo prijetno razočarata. Razmeroma malo znana dobra slika Triglava izpod Skarlatice spis še bolj poživlja. — Znani naš alpinist dr. H. Tuma nam v svojem naslednjem novem donosu k laponomastiški razlaga morfološki pomen imen krnc in polica (=Krnica in polica). — Predvsem geologe bo zanimala razprava univ. prof. dr. M. Salopeka: o razvoju trijasa na otoku Visu, ki podaja — z lepinimi ilustracijami v prilogi — izsledke ekskurzije ljubljanskega univerzitetnega geološkega inštituta na otok Vis.

Ker je v večjih člankih snov vzeta največ le iz stranskih panog geografije, zato nudi strokovnemu geografu temveč skrbno izdelani podrobni del, zlasti: »Geografske novice« in »Književnost«. Tu je pokazalo, kakor že davno doslej, tudi sedaj uredništvo, da stoji na svetovni višini geografije in je tako slovensko znanstveno glasilo enakovredno najboljšim geografskim revijam. Radi pregledov in ocen, ki so na visku, ne more »Geografskega vestnika« pogrešati noben poklicni geograf in nobena znanstvena knjižnica.

Rekli smo, da je Geografsko društvo s svojim glasilom slika naših kulturnih razmer. S svojo odlično vsebino golovo »Geografski vestnik« dostojno reprezentira slovensko znanstveno geografijo in zasluži vse priznanje. Kako to globoko zasnovano delo umeva — naša javnost, naj ilustrira z druge strani statistika naročnikov »Geografskega vestnika« v letu 1926, ki jo navajamo brez komentarja.

V tuzemstvu je 400 naročnikov; od teh je nad polovico državnih uradnikov, 112 profesorjev, 21 univ. profesorjev, 16 učiteljev, 10% je zaslopnih privatnih uradnikov, 8% odvetnikov in notarjev, 8% zavodov in knjižnic, po 5% duhovnikov, zdravnikov, trgovcev in industrijcev, dijakov ozir. visokošolcev (1). — Po pokrajinah jih imamo 82% v Sloveniji (156 v Ljubljani, 37 v Celju, 29 v Mariboru, 77 drugje!), v Srbiji 37, Dalmaciji 27, Hrvatski in Slavoniji 14 itd. Primerjanje teh števil nam pove mars kaj!

Z inozemstvom ima »Geografski vestnik« živahne stike potom zamenjave za tuje znanstvene publikacije kateri se še vedno množe. Nekaj posameznih naročnikov je v CSR, Egiptu, Italiji, Ameriki.

Naroča se »Geografski vestnik« (stane 50 Din na leto) pri Geografskem društvu na univerzi v Ljubljani.

M. M.

SLOVENSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON, 2. SESITEK.

Ko je pred dvema leti izšel prvi snopič Slovenskega biografskega leksikona, smo bili vsi veselji tudi naznanila, da bo delo končano že l. 1926. Toda pri računu so se zmotili izdajatelji, kakor tudi odjemalci. Danes, ko pišemo že l. 1927, nimamo pred seboj še popolnega leksikona, temveč še 2. snopič tega dela, ki je za nas Slovence nekaj posebnega.

Drugi snopič obsega življenjepis od Erberga Antona do Hinterlechnera Karel. Torej sta popolnoma obsežni samo dve črki. Pred nami se vrsti zopet cela vrsta odličnih predstavnikov, ki so bili našega rodu ali so pa pri nas delovali. Zaropne so v tem snopiču vse stroke: literati, glavniki, narodni gospodari, oblikujoči umetniki. Tu citamo poleg še delujočih mož življenjepisov takih, na katere je svet že pozabil in bi ostali gotovo prikriti našemu poznanju, da niso skrbne roke Glonarija, Kidriča, Šlebingerja, zopet odlične stvari, na katere še sploh ni nihče več mislil. Nekateri spisi v tem sešitku so prave razprave, predvsem oni iz Kidričevega peresa. Srečujemo pa v tem sešitku markantne osebnosti. Erberg Anton, Eriavec Franc, Gregorčič Anton, Gregorčič Simon, Gumpelwicz, Gutsmann. Poleg znanih osebnosti vse polno dosedaj nemanjih, iz starejših in novejših zgodovine. Marsikdo bo smel, ko bo čital da je Slovenec lastnik največjih hotelskih podjetij v Londonu in to je naš Hrovat, doma iz Gorške (sedaj se piše Hwarth). Tu imamo poleg drugega pred seboj cele rodovnike nekaterih plemenitiskih rodbin, ki so živele na naši zemlji in prav je da su take stvari omejo porabi. Omeniti bi bilo še mars kaj, posebno bi povdaril to, da so nekatere biografije predolge, medtem, ko je pri drugih vneseno vse v par vrsticah.

Končno mislim, da govorim v imenu vseh naročnikov, če izrazim željo, da bi delo malo bolj hitro napredovalo, da dobimo celotni Slovenski biografski leksikon vsaj drugo leto, če že ne l. 1928.

G.

Socialna misel. Z nekoliko zamude je izšla te dni februarška številka te edne slovenske revije za politična, kulturna, socialna in gospodarska vprašanja. Objavlja zanimivo Smodejevo razpravo o borbi za norveško državno samostojnost; konec Duličičevega referata o fašističnem sindikalizmu, ki daje italijanski družbi čisto novo organizatorično obliko; dalje globok dr. J. Jerajev članek o »Novi mladosti«, aktualno Voršičevo razpravo o mirovnem problemu in nadaljevanje Erja včevega pregleda zgodovine delavskega gibanja na Slovenskem, ki govori to pot o ustanovitvi »Delavskega izobraževalnega društva« leta 1869. Tudi pregled ima mnogo aktualnega gradiva izmed katerega opozarjamo zlasti na bilavo katoliškega prosvetnega dela v preteklem letu, na poročilo o sedanjem stanju naše

Zarjan, medicinec Stanko Kovač, ki je pred kratkim umrl v Inomestu. Pogreb bo jutri v Škalah pri Velenju.

drž. socialne politike in na velepučni nemški načrt gospodarskega parlamenta. — Revija zasluži vsekakor vse pr znanje in pogrešati bi je ne smeli v hiši nobenega slovenskega izobraženca, zlasti ker je cena minimalna (50 Din letno).

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20 uri zvečer.

Sreda, 23. februarja: Zaprtó.
Četrtek, 24. februarja: BOŽJI ČLOVEK. Premijera. Proslava 25 letnice književnega delovanja M. Begovića. Red C.
Petek, 25. februarja: PAHLJAČA LADY WINDEMERE. Red D.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 23. februarja: SEVILSKI BRIVEC. Gostuje g. Vesel-Polla. Red D.
Četrtek, 24. februarja: Zaprtó.
Petek, 25. februarja: Zaprtó.

K premieri »Božjega človeka« v ljubljanski drami. Kakor smo že javili, proslava ljubljanskega delovanja hrvaškega pisatelja Milana Begovića. Begović spada med najmarkantnejše pojave hrvaške moderne. Zadnjih 25 let srečujemo njegovo ime v hrvaških in srbskih revijah, v podliških časopisov, na gledaliških lestvicah itd. Piše pesmi, novele, drame, prevaja francoske, nemške, italijanske avtorje, urejuje književne revije, dopisuje o naši literaturi in teatru inozemskim časopisom.

Begovičeva glavna dramska dela so: Myrrha, drama v treh dejanjih; Venus Victrix, komedija v enem dejanju; Gospa Walewska, drama v stihih v petih dejanjih; Stana, drama v treh dejanjih; Male komedije (sedem enodejank). Svalbeni let, drama v treh dejanjih; Božji človek, drama v treh dejanjih; Pustolov pred vratima, tragikomedija v devetih slikah.

Begović pravkar dovršuje svoje najnovejše dramsko delo z naslovom: »Amerikanska jaba v splitskoj luci«.

Velik del njegovih del je preveden na češko, poljsko, italijansko, angleško, nemško, rusko, madjarsko. Njegove drame so bile vprizorjene na vseh odrih Jugoslavije, dalje v Petrogradu (Walewska), Pragi, Brnu, »Božjega človeka« bo to igrali še to sezono v Newyorku. »Pustolova pred vratima« pa marca meseca t. l. na Dunaju.

Avtor, ki dopu uje v torek popoldne, bo premieri svoje drame na našem odru osebno prisostvoval.

Članica zagrebske opere ga. Tinka Vesel-Polla gostuje danes v sredo zvečer v ljubljanski operi in sicer v vlogi Rosine v »Sevilskem brivcu«. V tej vlogi je gostovala odlična umetnica že prkrat na našem odru in to z največjim uspehom. Poleg nje nastopijo še člani gg. Banovec, Bete'ot, Janko, Potučkova in Zupan. Predstava se vrši za red D.

Mariborsko gledališče

Sreda, 23. februarja ob 20: TOVARIŠI Ab. C. Kuponi.
Četrtek, 24. februarja ob 20: CIGAN BARON. A Kuponi.

»Tovariši« samo še dvakrat na mariborskem odru Opozarjamo na to krasno in od publike jako simpatično sprejelo igro, da je nobe... prijatelj gledališča ne zamudi.

Cerkveni vestnik

ROMANJE V ASSISI IN RIM.

Po dogovoru med odborom za proslavo 700-letnice smrti sv. Frančiška Asiškega in odborom za proslavo 1100 letnice rojstva sv. Cirila priredi hrvatska frančiškanska provincija s sedežem v Zagrebu romanje na grob sv. Frančiška in sv. Cirila. Romanje se bo vršilo v sredi m seca maja pod pokroviteljstvom prevz. g. nadškofa dr. Ante Bauera. Kdor se želi romanju pridružiti in potovati v III. razredu, naj dološlje 1200 Din, a kdor želi potovati v II razredu naj dološlje 1650 Din na odbor romanja, Zagreb, Kaptol 9 najkasneje do 20. aprila.

V gorenji vsoti so uračunani stroški za železnico, samo v Italiji, hrano in prenočitve v Assisiju in Rimu, in vsi drugi prevozi in takse v Assisiju in Rimu.

Denar se lahko pošlje po položnici Komisarijata sv. zemlje ali Saveza III. reda.

Dv se zamorejo temu romanju pridružiti tudi učitelji nižjih in srednjih šol, je zaprosen od ministrstva prosvete dopust za 12 dni.

Vsa pojasnila daje gornji odbor.
Romanje bo trajalo 9—10 dni. Podrobnejši program bo objavljen pozneje.

Za odbor romanja:

o. Vendelin Vešnjak, dr. Kamilo Dotkal, dr. Teofil Harapin.

Gospodarsvo

Občni zbor Centrale industrijskih korporacij.

V ponedeljek, dne 21. t. m. se je vršil v Belgradu občni zbor Centrale industrijskih korporacij. Sejo je otvoril predsednik Ignjat Balloni ob navzočnosti številnih delegatov iz vse države, med katerimi sta zastopala Slovenijo dr. Windischer, podpredsednik Centrale in inž. Suklje, v imenu Zveze industrijev. Različna ministristva so poslala svoje delegate. Tudi sekretariat državne odbrane je poslal svojega delegata gen. Nediča. Tajnik Centrale dr. Gregorič je uvodoma podal obširen referat o reviziji predpisov za državne dobave, v katerem je poudarjal potrebo revizije zakona o državnem računovodstvu. Sledil je referat gen. tajnika Curčina o stanju našega gospodarstva v zvezi z trgovinskimi pogodbami, o zakonu o industrijskih oblikah in o vprašanju kredita. Po teh referatih se je razvila daljša debata, v kateri je podal svoj ekspoze podpredsednik dr. Windischer, ki je poudarjal, da se stanje naše industrije v nobeni smeri ni izboljšalo. Vprašanje kredita in obrestne mere je življenske važnosti za našo industrijo, ki se mora rešiti na način, ki bo tej naši industriji omogočil nadaljnji obstoj. Predsednik zagrebške zveze industrijev S. D. Aleksander se je v svojem govoru pečal s problemi državne administracije, predvsem pa davčne obremenitve, ki ovira tvorbo novega kapitala, vsled česar je naša industrija navezana na inozemski denarni trg. Govornik poudarja, da so se nekatere države, ki so bile po vojni in inflaciji popolnoma uničene s pomočjo tuje kapitala hitro opomogle (Ogrska). Tudi pri nas se mora to vse potrebno, da se omogoči dotok inozemskega kapitala. Predpogoji pa je, da uredimo naše državne dolge v inozemstvu. Inž. M. Suklje je v svojem govoru razpravljal o stanju slovenske industrije, ki je zelo težko. Sledilo je še večje število govornikov, nakar je tajnik dr. Gregorič podal obširen referat o vzporednih carinskih dajatvah.

Iz referata inž. M. Suklje.

Inž. M. Suklje prikazuje položaj slovenske industrije na novostih izkušnjah. Naša železna industrija se prileže zaradi občutne konkurence državnih podjetij v Vreču in Zenici. Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani so utrpel občutno škodo zaradi bojnih cen surovine Vreče. Naše največje podjetje železne inž. Kranjska industrijska družba na Jesenicah trpi pod konkurenco privilegirane družbe Zenica. Ni dopustno, da našo industrijo pobijajo državna podjetja, katera uživajo davčno proročilo. Mi smo ves čas zahtevali, da se naj razvija pridobitna podjetja obdavčijo enako kakor privatniki. Le na ta način je mogoča stvarna kontrola državnih obratov. — Zaščita po carini na finalne produkte je v znatni meri paralizirana po carinskih postavkah na sirovine in ostale potrebščine, ki se morajo uvažati. V nobenem slučaju se ne sme znižati carina na finalne produkte, ne da se istosčasno ukine carina na sirovine in potrebščine. Naše usnjane morejo zadostiti vsem domačim potrebam. Nujno je, da se jim s trgovskimi pogodbami omogoči izvoz zlasti v vzhodne države. Industrija ob uvozu trpi pod uvozom manjvredne inozemske robe. V tej zvezi ponavljamo našo zahtevo po odpravi davka na poslovni promet. Bombažna tekstilna industrija se v Sloveniji naglo razvija, tako da bomo v kratkem neodvisni od inozemstva. Vendar potrebuje tudi ta panoga vso naklonjenost državne uprave. — Sedanja carinska tarifa je v občutni meri zapostavila domačo industrijo papirja in lepence. Nujno se morajo zaključiti trgovske pogodbe s sosednimi državami in s Turčijo, da moremo z našimi produkti na svetovni trg. V tem pogledu so posebno važne direktne jadranske tarife, ker moramo na Trst in Reko, dokler nimamo kratke zveze na Sušak. Naša slavnikaarska industrija se težko bori za obstanek. Izgubila je svoje neposredne trgovske zveze na sever. Generalno ravnanje carin naj uvede praktičen postopek carinjenja poštnih paketov. Položaj slovenskih mlinov, v kolikor sploh še obratujejo, je v istini žalosten, pomagati bi mogla le pametna železniško-tarifna politika. Izvoz lesa je otežkočen, ker uživa avstrijska in češka konkurenca po direktnih jadranskih tarifah znatne ugodnosti. Tukaj zopet moramo naglasiti nujnost za teve po kakem direktnem tarifu. Industrija lesnih izdelkov (polživo, parkete) je v eksportu ovrhana po visoki uvozni carini sosednih držav. V trgovskih pogodbah se mora skrbeti za znižanje teh postavk. Nikakor pa ne gre, da država na račun reparacij v inozemstvu naroča blago, ki se v dobri kakovosti izdeluje doma. Premogovniki v Sloveniji, zlasti ki kopljejo lignit (Velenje, St. Janž), potrebujejo za prevoz premoga tarifne olajšave, da morejo oddajati na daljše distance. — Govornik ome-

nja spor med Generalnim ravnateljstvom carin in ministristvom trgovine in industrije zaradi seznamov strojev, kateri se v državi izdelujejo. Tak spor se ne sme obravnavati na škodo interesov. Mnogokratne komisije za ugotovitev kapacitete naših tovarne niso potrebne in škodujejo ugledu državnih oblasti. Končno apeliramo na Državni svet in prosimo za hitrejše reševanje vloženih pritožb. Zlasti želimo, da ta največja upravno-sodna oblast svoje razsodbe obrazloži tudi tedaj, če so negativne.

(Izveček iz referata dr. Windischerja primasemo jutri.)

Ustanovni občni zbor Obrtne banke v Belgradu.

V nedeljo se je vršil v Belgradu, v veliki dvorani borze ustanovni občni zbor Državne obrtne banke. Zbora se je udeležilo nad 3000 delničarjev poleg zastopnikov vlade, važnejših stanovskih obrtniških korporacij in organizacij, ki so interesirane na rešitvi tega eminentno važnega vprašanja. Predsednikom zbora je bil soglasno izvoljen Milan Stojanović, predsednik Obrtne zbornice v Belgradu. V svojem uvodnem govoru je poudarjal važnost novega zavoda, ki pomeni začetek nove periode v zgodovini obrtniškega, periode razmaha in novega poleta. Po pozdravnih besedah je podal poročilo o rezultatih vpisa delnic. Vpisa se je udeležilo nad 9000 delničarjev in vpisana je celokupna osnovna glavica, določena po zakonu v znesku 75 milijonov dinarjev, od katerega so vpisali zasebniki 226.000 delnic ali nekaj nad 45 milijonov dinarjev, medtem ko mora ostali 30.000.000 Din vplačati država. V Sloveniji štejemo 413 delničarjev, ki so vpisali 7325 delnic. Od teh odpade na ljubljansko oblast 269 delničarjev s 5625 delnicami, na mariborsko pa 144 delničarjev s 1690 delnicami. V smislu bančnih pravil je bilo vpisati samo polovico osnovne glavice. Ker se je pa vpisala cela glavica in so delničarji sklenili, da se prevpis delnic ne reducira, je bilo potrebno temu primerno izpopolniti bančna pravila. Zbor je predloženo spremembo soglasno sprejel.

Vršile so se nato volitve v upravni odbor Slovenija je dobila, številu vpisanih akcij primerno, samo eno mesto, medtem ko so v odboru zastopani Srbijanci v veliki večini, t. j. od 20 članov 14 članov. Tudi v nadzorstvenem odboru so dobili Srbijanci obe mesti tri člane imenuje vlada sama).

Pri otvoritvi razprave o ustanovitvi podružnic je kot prvi v obširnih izjavah utemeljeval potrebo po takojšnji otvoritvi podružnice v Ljubljani g. dr. I. Pless. V svojem govoru je orisal težak gospodarski položaj slovenskega obrtnika. Po sklenitvi trgovsko-političnih pogodb z Italijo in Avstrijo se bo konkurenčni boj še bolj poostrel. Gospodarska populacija izbrannemu obrtniku je nujna kredita pomoč neobhodno potrebna. Predlagal je resolucijo, katero je zbor soglasno sprejel in v kateri se centralnemu upravnemu odboru nalaga, da takoj pristopi k osnovanju podružnice, po redu, katerega predvideva zakon, tedaj najprej v Ljubljani. S tem je zajamčena otvoritev podružnice v Ljubljani v najkrajšem času in je to vschnkor uspeh, od katerega bo imelo naše malo obrtništvo vsekakor lepe koristi.

Akcija za ukinitve davka na poslovni promet. Meseca januarja se je na poziv Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vršila konferenca zastopnikov slovenskih gospodarskih krogov, ki je razpravljala o vprašanju davka na poslovni promet. Akcija slovenskih gospodarskih krogov so se kmalu pridružili gospodarski krogi v Zagrebu, Osijeku in Belgradu, ki so poslali potom gospodarskih zbornic pripradelim ministristvom tozadevne predstavitve. V zadnjem času pa so tudi vse ostale gospodarske zbornice (Skoplje, Sarajevo, Vel. Bečkerek, Novi Sad) izjavile proti davku na poslovni promet. Lahko torej trdimo, da je zahteva po ukinitvi davka na poslovni promet naša enoten odziv pri vseh gospodarskih krogih naše države.

Ugodno stanje italijanskih državnih financ. Glasom vesti iz Rima kaže računski zaključek zakladnega urada na dan 31. jan. 1927 efektivni sušicit v znesku 215 mil. lir. Tudi stanje državnih dolgov se ugodno razvija. Celokupna vsota notranjih državnih dolgov je znašala koncem januarja 84.485 mil. lir napram 91.309 mil. lir dne 30. junija 1926.

Starje produkcije in gibanje zunanje trgovine v Nemčiji. Obseg produkcije v Nemčiji stalno narašča. Produkcijski indeks se je tokom l. 1926 dvignil od 80 na 114% (l. 1913. = 100%). Produk-

cija tekstilne industrije se je v zadnjih devetih mesecih preteklega leta dvignila celo od 46 odstotkov na 121 odstotkov, produkcija premoga je dosegla 120 odstotkov, produkcija jekla pa 133 odstotkov predvojnega produkcije. V splošnem se more ugotoviti, da se je konjunktura v nemškem gospodarstvu znatno izboljšala. — Na drugi strani pa zopet opazimo, da se je stanje zunanje trgovine v zadnjih mesecih znatno poslabšalo. V prvem polletju preteklega leta je bila zunanja trgovina Nemčije močno aktivna. Odkar pa se je gospodarsko stanje obrnilo na boljše, je pri enakem izvozu prišel naraščati uvoz. Deficit zunanje trgovine je v decembru znašal že 228 mil. mark. V januarju pa se je dvignil kar na 295 mil. mark. Celotni izvoz je nekoliko nazadoval. Vendar strokovnjaki v tem dejstvu ne vidijo nevarnosti, nasprotno izkušnja nas uči, da je bilo ravno v času, ko je gospodarska kriza dosegla vrhunec (marec 1926), stanje nemške zunanje trgovine najugodnejše.

Borza

Dne 23. februarja 1927.

DENAR.

Zagreb, Berlin 13.4895—13.5195 (13.40—13.52), Italija 249.74—251.74 (251.55—258.55), London 276—276.80 (275.976—276.776), New York 56.75—56.95 (56.75—56.95), Pariz 223—225 (223—224), Prag 168.20—169.10 (168.80—169.10), Dunaj 8.01—8.04 (8.01—8.04), Curih 10.94—10.97 (10.94—10.97).

Carih, Belgrad 9.125 (9.125), Budimpešta 90.90 (90.90), Berlin 123.25 (123.20), Italija 22.90 (23 bl.), London 25.22 (25.22 den.), New York 519.875 (519.94 bl.), Pariz 20.915 (20.96 bl.), Prag 15.405 (15.40), Dunaj 73.20 (73.25), Bukarest 3.125, Amsterdam 208.10, Bruselj 72.30 (72.30 den.), Kopenhagen 138.60.

Dunaj, Devize: Belgrad 12.447, Kodani 189.05, London 84.9825, Milan 31.04, New York 708.75, Pariz 27.71, Varšava 78.81, Valute: dolarji 705.90, angleški funt 84.86, lira 31.12, dinar 12.42, češkoslovaška kruna 20.97.

Praga, Devize: Lira 148.80, Zagreb 59.19, Pariz 181.95, London 162.125, New York 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana, 7% invest. posoj. 87 bl., vojna odškodnina 334—336, zastavni listi 20—22, kom. zadolženje 20—22, Celjske 195—197, Ljubli. kreditna 150—150, zaklj. 150, Merkantilna 99—100, Prastrednina 925 den., Kred. zavod 170—180, Strejne 85 den., Trbovlje 410 bl., Vevče 120 den., Split 725 d., Savbina 55—65, Sečir 104 den., Blago. Tendence za les živahnost, za deželne pridelke neizpremenjena, Zaključki: les 5 vagonov.

Zagreb, 7% invest. posoj. 87—87.25, vojna odškodnina 337—338, Hrv. esk. 104.50—105, Hipobanka 64.70—65, Jugobanka 103—104, Prastrednina 922—925, Ljubli. kreditna 150—153, Sečera 400—408, Slavonija 82—82.50, Trbovlje 410—415, Vevče 125—140.

Dunaj, Polon-savska-ladran. 90.00, Alpine 42.50, Greinitz 7.55, Kranjska industrijska 54.50, Trbovlje 82, Hrv. esk. 14.50, Leykam 13.20, Hipobanka 8.40, Mundus 148.75, Slavex 17, Slavonija 4.25.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 22. februarja 1927.

Višina barometra 308.8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		Temperatura v °C	Veterni smer
						ob opazovanju	v me 7h		
Ljubljana (dvorec)	7 765.7	-7.1	72	S 0.5	2			-26	-7.2
	8 765.0	-6.6	74	S 0.5	2				
	14 764.2	-1.4	49	S 1.5	0				
	21 764.7	-1.0	59	S 0.5	10				
Maribor	765.3	-5.0	81	NE 1.5	10			-2	-5
Zagreb	765.3	-4.0	77	E 1.5	0			0	-4
Belgrad	7 762	-9.0	72	SE 7	3				-10
Sarajevo	767.3	-10.0	80	mirno	9			-2	-12
Skopje	767.5	-8.0	73	N	10			-3	-11
Dubrovnik	763.2	-3.0	37	E 1.5	5			8	2
Split	762.8	-2.0	35	NE 0.5	10	m. lahko		6	2
Praga	7 762.0	-8.0	—	SE 1.5	10	meglono	0.2	1	-9

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za sredo, 23. februarja: Jasno, temperatura se zopet zviša. Povpr. barometer višji kot včeraj za 1.2 mm.

Sir H. Rider Haggard:

129

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

»Kneginjal Mi, tvoji otroci, te hočemo varovati do smrti, zakaj dala si v naša prsa nova sreča. Prav imaš; boljše je, da umrjemo svobodni, kakor da živimo kot sužnji.«

»Ali vidiš, soprog,« je rekla Otomi, »nisem se motila, ko sem ti rekla, da je moje ljudstvo zvesto in udano. Ampak sedaj se moramo pripraviti za vojso; ljudstvo je šlo predaleč, da bi mogli nazaj; kadar pride vest o tem dogodku Malinču do ušes, bo divji kakor puma, kateremu so otroci mladiče. Sedaj pa se odpodijmo; zelo sem trudna.«

»Otomi,« sem odgovoril, »na tem svetu ni večje ženske od tebe.«

»Ne vem, mož,« je rekla in se nasmehnila; ako sem si pridobila tvojo hvalo in za tebe vernost, je zame dovolj.«

Dvaintrideseto poglavje.

Guatemokov konec.

Nekoliko časa sva v miru bivala v Mestu smrek; polagoma in po mnogem trpljenju so se mi zacelile rane, katere mi je prizadela okrutna roka de Garcia. Vendar sva dobro vedela, da ta mir ne bo dolgo trajal; tudi ljudstvo Otomi se je tega zavedalo; mar niso z bičem v roki pognali Malinčeve poslanca iz mesta? Mnogim je bilo sedaj žal, da se je bilo to zgodilo; ampak zgodilo se je in sedaj so morali žeti, kar so sejali.

Zbog tega so se pripravljali na vojso in Otomi jim je predsedovala pri njihovih zborovanjih, katerih sem se tudi jaz udeleževal. Napoved je prišla vest, da koraka proti našemu mestu vojska petišoč Tlaskalancev in petdeset Špancev, da bi nas uničila. Tedaj sem jaz prevzel poveljstvo nad Otomijci — bilo jih je deset tisoč ali še več, vsi po svojem načinu dobro oboroženi — in odrihli z njimi po veliki cesti; dokler nisem imel dve tretjini poto po soteski za seboj, po kateri se pride do mesta. Seveda nisem vzel vse vojske s seboj v sotesko, saj ni bilo prostora, da bi se v njej bojeval s tolikimi četami; povrh tega sem tudi imel poseben načrt. Poslal sem kakih sedem tisoč vojniov okrog gore, na kateri so poznali vsa skrivna pota; zapovedal sem jim, da naj zlezejo na vrh strmine, ki je obdajala na obeh straneh sotesko, in da naj na onih krajih, kjer je prepad strm in več kot tisoč čevljev visok, pripravijo velike kupe kamenja.

Ostanek svoje vojske, razen petsto mož, katere sem pridržal pri sebi, sem oborožil s puščicami in metalnimi kopji in jih razpostavil po primernih krajih, kjer so bile strmine skalovja pretrgane, in na tak način, da jih kamenje od zgoraj ni moglo zadeti. Nato sem odposlal zanesljive vojnike kot oglednike, da bi me obvestili o bližanju Špancev, in še nekaj drugih, ki naj bi se jim ponudili okt vodniki.

Bil sem prepričan da je bil moj načrt dober, in v resnici je bilo vse dobro videti; a vendar je samo za las manjkalo, da se ni ponesrečil in izjalovil. V mojem taboru se je namreč nahajal tudi Mahtla, naš sovražnik in prijatelj Tjulov — vzel sem ga bil s seboj, da bi ga mogel nadzorovati — in ta človek ni bil držal rok križem.

Ko so bili namreč Španci kakave pol dne hoda oddaljeni od vhoda v sotesko, je prišel k meni eden onih možakov, katere sem bil poslal, da bi opazovali

njihov prihod; razodel mi je, da ga je Mahtla podkupil, da naj bi se podal k španskemu poveljniku in mu razkri moj načrt o zasedi. Ta mož je bil podkupnino vzel in se podal na izdajsko pot; spotoma pa mu je upadlo srce in se je vrnil ter mi vse povedal. Ukazal sem zgrabiti Mahtlo in preden se je znočilo, je poplačal svoje izdajstvo z življenjem.

Drugi dan po njegovi smrti so Španci stopili v sotesko. Na polovici poto sem se jim postavil s svojimi petsto možmi nasproti in se spustil z njimi v boj; pri tem sem namenoma pustil, da so me z neznatnimi izgubami vrgli nazaj. Zasedujoč nas, so postali drznejši, mi pa smo zopet bežali hitreje po soteski, ki se je sedaj nagibala nizdol, za nami pa španski konjeniki. Kake tri osmine milje od njenega vhoda, obrnjenega proti mestu, se ta soteska ali prelaz zavije in zožuje in tukaj je skalovje tako strmo in visoko, da vlada ob njegovem vmožanju skoraj mrak.

V navideznem neredu smo bežali po ozki poti, za nami pa so drli Španci, zmagozvestno vzklikajoč svoj bojni krik. Čim pa smo mi zavili za ovinek, so začeli drugo pesem peti; vojniki, ki so čakali tisoč čevljev visoko nad nami, so začeli boj, in z višav se je vsula toča kamenja in skal, ki je zatemnila zrak, treščila po njih in jih ubijala in mečkala. Sovražnik je drvel naprej, posebno, ker je videl, da je spredaj, kjer je bilo skalovje bolj položno, pot širša, in nekako polovica njih je prodrla skozi. Tukaj pa so jih čakali lokostrelci in namesto kamenja se je vsula po njih ploha pušče; vsi zmedeni in nezmožni, da bi se branili ali zadali samo en udarec, so se obrnili, da bi ubežali proti odprti pokrajini. To pa je odločilo boj; sedaj smo jih namreč zagrabili od strani in zopet je treskalo skalovje po njih; konec vsega je bil, da je bila peščica Špancev in njihovih indijanskih zaveznikov, kolikor je živih ostalo, vržena nazaj v največjem neredu na ravnino onstran Prelaza smrek.

Naznanila

Zagorje ob Savi. Tukajšnja podružnica Jugoslovanske Matice priredi danes ob 7 zvečer času prav primerno predavanje v občinski dvorani. Predava odposlanec pokrajinskega odbora Vsi, ki se zanimajo za delovanje Jugoslovanske Matice, ste iskreno vabljeni. — Odbor.

Merkurjev jour-fix danes ob osmih zvečer v Kazini.

Gremij trgovcev v Ljubljani, sekcija trgovcev specceristov na drobno skladiče v četrtek 24. t. m. ob 8. uri zvečer v zborovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, pritrliče desno, širši sestanek vseh članov sekcije, na katerem se bo razpravljalo poleg drugih važnih vprašanj tudi o odpiranju in zapiranju trgovin. Udeležba obvezna za vse člane. — Načelnikovo.

Občni zbor ljubljanskega odbora Rdečega križa se vrši v petek dne 4. marca ob 16. uri popoldne v zborovalnici mešnega magistrata v Ljubljani. K temu običnemu zboru so vabljeni vsi člani ljubljanskega oblastnega odbora in delegati zunanjih društev cele Slovenije. Z ozirom na velik pomen organizacije Rdečega križa in kolosalni razvoj izza zadnjega časa bo to zborovanje vlezanimivo in pričakujemo polnčtevne udeležbe.

Naše dijaštvo

Na zadnjem običnem zboru Cirilskega društva ljubljanskih bogoslovcev je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Remec Bogumil, podpredsednik Jeglič Stanko, tajnik Petrič Anton, blagajnik Košir Jože.

Darovi

Nadaljnji darovi za poplavljenec v Polhovem gradu: dr. A. Snaj 100 Din; po g. Pavločič 304.20 Din; žup. urad St. Vid nad Ljubljano 1200 Din; neimenovan 500 Din; g. Iv. Ogrin, Laverca, 500 Din; dr. G. Rožman 150 Din; dr. M. Opeka 100 Din; dr. Fr. Ušeničnik in dr. A. Ušeničnik po 100 Din; župni urad Domžale 250 Din; Hranilnica in posojilnica Domžale 250 Din; župni urad Vrhnika 3800 Din; župni urad Sv. Stefan, Rire Min., v Ameriki po 1. g. žup. Ivanu Trobecu 150 dolarjev. Dalje so darovali: Klemenč obleke in 30 Din; Snaj obleko; Zavod sv. Marte obleke itd.; družina Serbec različne potrebščine; Joselčinu 2 svetilki; imajo še doma 1 posteljo; Tuma čevlje, neimenovan 50 Din; neimenovan različne obleke; Korzika različne obleke; družina Petkosig blago; Mohorič perilo itd.; Zavod sv. Marte perilo itd. neimenovan odoje; G. Šušteršič obleko; neimenovan plašč; Marinšek, mesar, vrečo, obleke itd.; Rupnik 100 Din; Zupan-Šumi obleke, perilo; Avg. Jenko plašč; Erbežnik obleko; Avg. Jenko 2 jopi; g. Šart 10 Din; Podražaj obleke z Koprivška; Luschin obleke, perilo itd.; g. Menčina 100 Din in perilo; Röger obleke; Perše obleke; neimenovan obleke, perilo; Korzika perilo; Sütter 100 Din; Mandelj obleke itd.; Auserc rute; Jankovic plašč itd.; Oman perilo, čevlje; ga. Klemens 40 Din; Globočnik ogrinč; dr. Tuma perilo, čevlje; dr. Capuder obleko. — Najlepša hvala in Bog plačaj vsem!

Priloga č. 1. JUDSKO KNJAZIČKO (jugoslovanska književna v Ljubljani) 19. 27. J. O. Curwood, Kazan, voljš pes. Karadski roman 18 Din, vezan 30 Din — 21. 27. H. R. Haggard, Julianca zvezda Ed. About. Kralj gora — 22. 27. Otorka kapitana Granja. Popolnovanje okoli sveta Roman 30 Din, vez. 40 Din — 28. 27. Otorka kapitana Granja. Popolnovanje okoli sveta Roman v treh delih 48 Din, vez. 58 Din

ORIGINALNE

BARVE, MATRICE (KOŽE), VOŠČENI PAPIR, ZA GESTE TNER-CYKLOSTIL, SPECIJALNI PAPIR ZA RAZMNOŽEVANJE, SE DOBI
VEDNO IN NAJČENEJE PRI **LUD. BARAGA, LJUBLJANA** SELENBURGOVA UL. 6/I. TELEFON št. 80

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni žepni robei, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, cevjarje, brivce in t. d.

edino le pri trvdki

JOSIP PETELINC
LJUBLJANAblizu Prešernovega spomenika
Najnižje cene! Na veliko in malo!

Krekova mladina

Podružnica Krekove mladine Ljubljani, priredi v petek, dne 25. t. m. ob 7 zvečer, na Starem trgu št. 2-L, predavanje samo za ženske članice te organizacije. Predava pred. g. dr. P. Angelik Tominc. Ker bo vsebina tega predavanja neprecenljive vrednosti, prosimo, da za istega med prijateljicami poiglatite ter je za vse članice Krekove mladine obvezno. — Odbor.

Pregled vremena od 14. do 20. februarja 1927.

(Podatki datirajo od 8. ure dotičnega dne.)

14. Vis. tlak vlada Evropi z mirnim in lepim vremenom; depresija severno od Evrope ga pri tem prav nič ne moti. Gornje Posavje pokriva jutranja megla; mraz v Sloveniji poostren za ca. 1 do 2°, v Bosni je dosegel precejšnjo nižino (Sarajevo —10°).

15. Vis. tlak popušča, oblačnost se množi, v naši državi od vzhoda proti zahodu, solčno je pretežno le na Primorju in Jadranu, vetrovno v Splitu, v sev. Rumuniji, deževno v Siciliji, pretrgoma tudi v okolici Anglije, snežno v Bolgariji in Rumuniji. V Sloveniji je mraz popustil za ca. 2—3°; državni minimum: Kos. Mitrovica —9°.

16. Čvrsti tlak se slabša širom Evrope zaenkrat dokaj enakomerno in polagoma razen južnega Balkana, kjer se je pojačal. Oblačnost pokriva razen Primorja vso državo, pa tudi mnoge dele ostale Evrope. Pada samo na Angleškem. Vetrovi so slabi povsod; temperatura v Sloveniji raste, v E SHS in Primorju pada.

17. Od Baltičkega morja se širi proti jugovzhodu naglo in obsežno slabljenje zraka. Tlaka, z burnimi vetrovi in s snegom, ki nastopa v trenutku tudi v Banatu. Južne in zahodne Evrope vis. tlak ne zapušta. V SHS prevladuje oblačnost ob zmernih zahod. vetrovih. Vočigled kratkodobnega padanja barometra nočni mrazi pri nas ne kažejo izrazitega vpliva baltičske depresije (Kalinovik v Bosni beleži celo —16°), ker se nahaja NE SHS le v obrobni njeni odsekih; pač pa doseže v Ljubljani najvišja toplota tekom dneva 7.7°.

18. Jedro baltičkega niz. tlaka potuje nad Ukrajino v jugovzhod (Kijev 7.48); njegovi izrastki pokrivajo večji del SHS (Belgrad 7.58.4, Maribor 7.59.8) in so prodrli v ozkem pasu tudi v sev. Italijo. Sneži na Poljskem, Čehoslovskem, v Ukrajini, Bolgariji in v naši Vojvodini; v ostali SHS je le oblačno, ob 8. uri večinoma toplo nad 0°, vendar tudi pozneje ne doseže temperatura v Ljubljani večerjanskega viška.

19. Vzhod. depresija je zapustila tudi Balkan in odplula h Kaspiškemu morju. Istočasno se obračuje krog Sardinije (7.51) drugo znižanje tlaka, ki je prekoračilo obalne dele SHS in izživa na dolgem Primorju močan široko, na gornjem pa zmerno boro. Ob 8 zakriva oblačnost vso državo izjemni Vojvodino in N. Srbijo. V Italiji, juž. Franciji dežuje, v okolici Skoplja sneži. Toplota leze navzdol.

20. Silka vremena v juž. Evropi je precej podobna položaju od 9. febr. Sredozemski depresiji zastavlja čvrsti sev. tlak pot v sred. Evropo, tako je tudi takrat prisiljena se izmuzniti pod Grčijo v vzhod. V Sloveniji imamo ob sever. do vzhod. vetrovih vedro in suho vreme; v jutranjih urah so se podili živahni vetrovi v kotlino niz. tlaka. Jako burno in padavinski je jugovzhod SHS in v Primorju. Severni mraz si je vsilil vstop k nam (Ljubljana: najnižja —7.9, najvišja —1.4).

Pregled toplote v gorenji dobi:

Spitsbergi	-15	-15	-29	-15	-7	1	—
Leningrad	—	-3	-6	—	-10	-14	-12
Moskva	—	-8	—	—	-12	-17	-16
Stockholm	-5	—	0	-4	-6	-8	-5
Varšava	-2	-3	-2	1	-4	—	-5
Budapest	-5	-2	-1	1	-1	-5	-8
München	-7	0	-3	1	2	-7	-7
Berlin	-4	-2	0	3	—	-3	-2
Seydisfjord	7	9	2	10	2	3	1
London	-3	2	4	7	5	-3	0
Paris	-2	1	0	1	6	0	-1
Lyon	-3	0	1	-1	3	3	0
Madrid	—	0	0	1	0	9	8
Rim	-2	-2	-1	-2	—	7	5
Aiaceio	—	—	—	—	—	—	—
Messina	—	9	9	9	13	22	18
Sofija	-3	-3	-13	-5	0	-6	-10
Odesa	-4	—	-3	-1	-1	-5	-8
Aleksandria	8	9	12	10	8	—	—

Spoznali bomo človeka, ali ne po kajenju!

Vsak lahko postane nekadiček v roku 14 dni, ako uporablja Dr. Rascherja Putschtablete. — Omot Din 30 in 42 v vseh apotekah, drogerijah, trgovinah ali pri „Aurora“ k. d., Kamenica 184 (Sijem). Opozorjamo, da se čuvate slabših ponaredb.

Kino v Zagrebu

največji, najlepši in najboljši obiskovan se odda v našem vsled preobilnega drugega podjetja. Ponudbe in vprašanja na se pošljejo na Publicitatis d. d. Zagreb, Gunduličeva 11 pod „Za—11. 101“. Odgovor dobijo samo navse resni in materialno sigurni reflektanti.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca. 1:50 Din ali vsaka beseda 50 nar. Najmanjši oglaš. 3 a. l. 5 in. Oglaš. na dveletje se računa po višji. Za odgovor znamo. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščero

PRODAJALKA

dobra moč, večja knjigovodstva, želi premeniti službo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko: »Pridnost« št. 1278.

Proste službe

Kmet. gospodar. društvo v Logatcu sprejme takoj trgov. učenca

z boljšo šolsko izobrazbo, kateri mora biti zdrav, krepak, pošten, za dežele, star od 14 do 15 let.

Kuharico pridno in pošteno — katera razume tudi druga gospodinjstva dela, takoj sprejemem. Mesečna plača 300 Din. — FANI POLANC, valjni mlin, Radeče pri Zid. mostu.

Pouk

MATEMATIKO in francosko poučuje poceni akademik. — Naslov pove upravo lista pod št. 1291.

INSTRUKTOR stroj in resen, se išče za pouk tretješolca v latin., grščini, fiziki in matem. po eno uro dnevno. Ponudbe z zahtevami pod: »Instruktor« 1399 — na upravo »Slovenca«.

Stanovanja

Soho išče

soliden gospod v sredini mesta. Ponudbe pod šifro »Odveta. koncipije« na upravo »Slovenca«.

Soho — prazno ali opremljeno, s posebnim vvhodom, iščem. — Cenj. ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 10.

Soba lepo opremljena, z elektric. razsvetljavo, se odda s 1. marcem t. l. — Naslov v upravi pod št. 1190.

Opremljeno SOBO s posebnim vvhodom in elektric. razsvetljavo, oddam s 1. marcem gospodu za 250 Din. — Naslov v upravi pod št. 1298.

Majhno stanovanje in LOKAL za delavnico. — Ponudbe na oglas. odd. »Slovenca« pod šifro: »Majhno stanovanje«.

Nemeblov. SOBA lepa, se takoj odda na Zavrtih, vila Resnik, za ubožnico. 1300

Kdo kuži?

Manjša hiša

zidana, z opeko krita, z 203 m zemljišča, napredaj v Rodici 35 pri Domžalah, pripravna za obrt ali vpokojenca. Cena 23.000 dinarjev 1312

Ugodno prodam

VILO z velikim vrtom in stavbiščem na Bledu. HIŠO z veliko delavnico v Predvorju pri Kranju. HIŠO z velikim vrtom poleg kolodv. v Novem m. STAVBNO PARCELO ob Ceponovi (Zibertovi) vili v Ljubljani 1216

Naslov pove uprava lista.

Sodna dražba

kolinske vode in parni-mov konkurznega sklada E. MALHAPE se vrši dne 24. februarja ob 2 pop. v lokalu v Šubičevi ulici št. 3, poleg policije. Prodaja se na drobno in na debelo ter tudi v celoti. Napredaj so tudi razne steklenice, omare, stole, laže itd. 1259

Kdo proda?

Zlato

SREBRNE KRONE kupuje F. ČUDEN, Ljubljana, Prešernova ulica 1.

KUPUJEM

vsakovrst. ZNAMKE, tudi najpreprostejše južnoslovanke v večjih množinah. — Pirhan, Maribor, Gregorčičeva. 1112

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah orno, suver. Ljubljana Wolfova ulica št. 9

2 kranjčica

PLEMENJAKA, kupim. — Jos. Habat, župnik, Grohote, Dalmacija.

Inserirajte v „Slovenca“!

Glasa obrt

TRGOVSKA Globus PISARNA CELJE — Prešernova 17, se bavi s posredovanjem v trgovskih poravnavaš s sigurnim uspehom. 883

Živinsko

krmilno sol oddaja na debelo A. Volk. Ljubljana, Resljeva c. 24.

Kurivo

Pogačnik - Bohoričeva 5 Telefon 406

Prosimo,

da zahtevate brezplačen proračun v slučaju nabave novih poslovnih knjig.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

čitalnica in tvorca poslovnih knjig V LJUBLJANI, Kopitarjeva ulica 6/II.

F. Wertheim & Comp.

Kassen- und Aufzugsfabrik Aktiengesellschaft

Wien, IV 2., Mommsengasse 6

dobavlja:

jeklno-oklepne, za vzdavanje, varnostne ključavnice, domače hranilke

blaga, ne

dvigala za osebe, tovare, jedila in akte, dvigala za bolnike, paternoster-dvigala za opeko, preizkušanje in popravila dvigal

Za dvigala:

Glavno zastopstvo za Slovenijo in Hrvaško:

Direktor Ing. R. Roesser, Ljubljana Gledališka ul. 4/III.

Za stalno montažo in revizije:

Nadmonter Vilim Trager, Zagreb, Gunduličeva ul. 23.

Generalno zastopstvo za Bosno:

„Montania“, Tehniško Komercialno Poduzeće, Sarajevo, Kralja Petra ul. 9.

Vemogočni je poklical k Sebi našo nadvse ljubljeno, zlato in nenadomesljivo mamo, staro mamo, teto, sestro, taščo, gospo

Marija Rabič roj. Rus

poseshico in hotelirko,

včeraj ob pol 3 popoldne, prevideno s svetofajslvi za umirajoče.

Pogreb predrage, nepozabne se vrši v sredo, dne 23. februarja ob 4 popoldne.

Radovljica, 22. februarja 1927.

Sebastian, Karol, sinova. — Ana Janc roj. Rabič, Viktorija Schwarz roj. Rabič, hčerki. — Ana pl. Raab roj. Rus, sestra. — Minka Ostaševski, Tončka in Ema Rabič, Frančiška Bulovec, vnukinje. — Florjan Janc, zet.

Lep zaslužek

dobe agilni in pošteni upokoenci in tudi drugi, pri domači ljubljanski, specialni banki za srečke s prodajo dobrih domačih srečk. — Ponudbe na upravo teča lista pod »Posebna sreča« št. 1289.

ZNIŽANE CENE!

NOGAVICE

razne vrste, vezena, naramnice, vezalke, žepne robece in drugo galanterijsko in kratko blago nudi trvdka

Osvald Dobeic

Ljubljana, Pred škofijo 15 — in Sv. Jakoba trg št. 9. Na debelo! Znižane cene!

Najcen. ŽIMA

za modroce, vseh vrst, od preproste do najfinišne izdelave, se dobi pri tapetniku

FRANC JAGGER

Sv. Petra nasip 29, poleg Zmajškega (mesar.) mostu

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav kolodvora

Otroka starega nad 1

leto, vzamem v popol. oskrbo in vestno vzgojo. — Naslov se izve v upravnistvu »Slovenca« pod št. 1314.

IZGUBIL SE JE

bel dolgodlaki PES brak Istrijan z rujavimi lisami. Prosim, da dotični, h kateremu se je pes zatekel, blagovoli sporočiti na naslov: Miha Černe, Bled (Petran). 1205

Vezani letnik

„Ilus.r. Slovenca 1925“

se še dobi za ceno Din 80.

Poština posebej.

Naročila sprejema uprava „Slovenca“

Razglas.

Razpisuje se ponovna USTMENA DRAŽBA hrastovega lesa

v MESTNEM LOGU na dan 27. februarja ob 2 uri popoldne v občinski pisarni. — Izklicna cena 357.000 Din. Pravico do dražbe imajo one osebe, katere položijo vadija 50.000 Din. Plačilni pogoji isti kakor že prvič navedeni, ki jih lahko vsak pogleda med uradnimi urami v občinski pisarni. 1228

Gospodarski odbor za mestni imetek v Metliki.

Vsem, ki ste ga poznali, javljamo, da je nenadoma preminul naš tovariš

Karel Fuchs

stavec v pokoju.

Zemske ostanke pokojnika izročimo materi zemlji v sredo 23. februarja t. l. ob 4 uri popoldne iz mrtvašnice sv. Krištofa na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. februarja 1927.

Savez Grafičkih Radnika, podružnica Ljubljana.

Našo nepozabno, iskreno ljubljeno soprogo, zlato našo mamico, gospo

Josipino Stupan roj. Cizej

je Bog včeraj, v ponedeljek, dne 21. februarja po dolgem bolehanju odpoklical v nebeško kraljestvo.

Pogreb se bo vršil dne 23. februarja ob pol 17. uri iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v molitev in blag spomin.

Maribor, dne 22. februarja 1927.

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše srčno ljubljene matere, stare matere, sestre in tete, gospe

Rozalije Vittori

za poklonjeno cvetje in vence, za ganljive žalostinke na grobu pokojne, kakor tudi za obilo čašče spremitvo na njeni zadnji poti, se vsem najpriščneje zahvaljujemo.

Zalujoča rodbina.

ZAHVALA.

Za številne izraze globokega sočutja, ki smo jih prejeli ob izgubi naše ljube sestre

Marije Dominkuš

upokojene učiteljice,

se vsem iskreno zahvaljujemo; posebno pa častitemu gospodu proštu Bollenku Serajniku za zadnja tolažila, gospodu zdravniku Joško Ehratu, gosp. šolskemu ravnatelju Franc Vrečko, g. šol. nadzorniku Alojziju Zechel, dravogratem učitelstvu, ki je s šolsko deo sprejelo drago pokojnico k zadnjemu počitku. Obenem se toplo zahvaljujemo vsem za poklonjene vence in cvetje, kakor vsem ostalim, ki so se udeležili zadnjega spremitva.

LJNA in GIZELA DOMINKUŠ.